

OUTDOOR

m a g a z i n e

Special:

GESS 40

- Cum s-a născut Grupul de
Explorări Subacvatice și Speologice

Competiție

Ede Molnár

- "Am făcut totul pas cu pas,
experiență cu experiență"

Toma Cocone

la a zecea ediție
Red Bull X-Alps

Cover Story:

**Mountainbiking și hiking
în județul Mureș**

Destinații:

Toplița

- start și finish pentru
turele de mountainbike

Interviu:

Iulian Cozma,

ghid montan

Cu bicicleta
pe acoperișul

Covasnei

Obsesia Dolomiților

- capitolul 1

Povești:

**Via Transilvanica,
drumul care unește**

- De vorbă cu Alin Uhlmann Ușeriu, - inițiatorul proiectului

Echipament:

Work or travel? Ambele!



GET MOVIN'

**CE ÎNSEAMNĂ SPORTUL
PENTRU TINE?
RAMÂI ACTIV CU HERVIS!**



Outdoor Magazine

revistă editată de
SKI & OUTDOOR MEDIA S.R.L.
str. Rarău, nr. 10/2,
400305 Cluj-Napoca
office@ski-outdoor.ro

Redacția

redactia@ski-outdoor.ro

Redactor-șef:

Andrei Huțanu

Editor-coordonator:

Dan Izvoreanu

Editori:

Vasile Cipcigan
Iancu Verdeș
Dan Burlac - director Alpin Film Festival
Ovidiu Tebu

Colaboratori:

Cristian Lascu
Vlad Căpușan
Mihai Anițan
Sorin Barboș
Clubul Alpin Român, filiala Cluj

Corectură:

Ancuța Narcisa Mureșan

Online

Bianca Șomlea
bianca.somlea@ski-outdoor.ro

Art Director

Alexandra Lazăr

Următorul număr Outdoor Magazine
apare în luna septembrie 2021.

Tipărită la Art Print

ISSN: 2668-4519

©Drepturile de autor pentru articolele și
fotografiile publicate aparțin exclusiv
SKI & OUTDOOR MEDIA S.R.L.
Reproducerea totală sau parțială și sub orice
formă, tipărită sau electronică a materialelor
publicate se poate face doar cu acordul scris
al SKI & OUTDOOR MEDIA S.R.L.

OUTDOOR
m a g a z i n e

editorial

Avem parte de o vară ciudată, aflată sub semnul fenomenelor meteo extreme. Valurile de caniculă insuportabilă alternează cu perioade de furtuni și vijelii de o violență rar întâlnită, care ne fac să ne gândim la rolul nostru în procesul ireversibil al încălzirii globale. Poate că dacă am fi mai mulți iubitori ai naturii, mai mulți care să spunem, să scriem, să facem educație în acest sens, ne-am putea bucura mai multă vreme de lumea noastră, așa cum o știm acum. De altfel, această instabilitate meteorologică și imposibilitatea de a plănuți niște ture cu un timp rezonabil înainte ne-au făcut și pe noi să întârziem cu al doilea număr din acest sezon al revistei Outdoor Magazine. Căci ne-am dorit enorm să promovăm în continuare România ca destinație a turismului de aventură și a activităților outdoor.

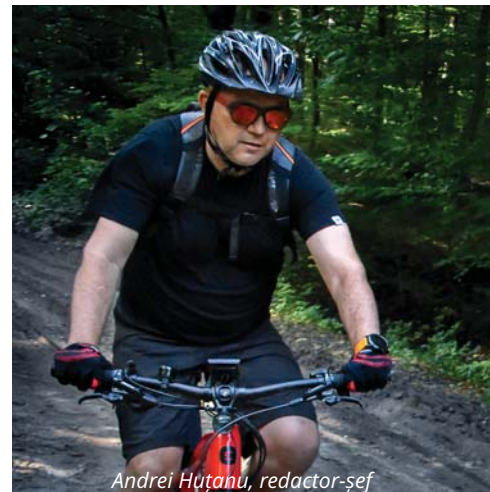
Și ajung, astfel, la ce voiam, de fapt, să spun. Voiam să spun că lucrul care a marcat cel mai mult începutul acesta de vară, din punctul meu de vedere, este relaxarea măsurilor anti-COVID, atât la noi în țară, cât și în țările europene sau ne-europene preferate de români. Nu, virusul nu a intrat în vacanță, cum, nefericit, s-a exprimat președintele Klaus Iohannis la un moment dat. Și nu, nu am depășit pandemia, cum suna, la sfârșit de iunie, o altă declarație triumfător-iresponsabilă a premierului Florin Cătu. Virusul se reînsinuează perfid, cu o altă tulpină, mult mai agresivă, începem din nou să numărăm cazurile în România și în lume, iar țările despre care vorbeam mai sus intră, una câte una, în zona galbenă sau roșie. Dar, până la noi restricții, putem consemna că începutul verii a fost marcat profund de un recul al pandemiei care a justificat măsuri de relaxare: am renunțat la măști, am reînceput să ne întâlnim, să participăm la evenimente și, mai presus de toate, să călătorim. Doar că, în ultimii doi ani am învățat, nevoiți fiind, că vacanța nu înseamnă doar o inactivitate de 7-10 zile în resorturi all-inclusive pe malul mării. Sau, mă rog, ceva apropiat de această imagine. Și în niciun caz litoralul îmbăcsit, scump și, în cea mai mare parte nesimțit și urât, din România.

Primul an de pandemie a însemnat o explozie a curentului outdoor. Și iată că acest trend se menține, chiar fără limitările de care am avut parte până acum. Din ce în ce mai mulți oameni, cei mai mulți tineri, descoperă plăcerea de a pedala, de a alerga, de a se cățăra, de a se apropia de apă. De a face efort, de a avea victorii mai mici sau mai mari, de a-și depăși limitele. Lucruri care te fac să zâmbești fericit. Atunci când le faci, dar și multă vreme după aceea, de fiecare dată când îți amintești. Și de aceste lucruri îți amintești cu certitudine mult mai bine decât de zilele terne de plajă și de mesele îmbelșugate. Și acești oameni descoperă că, pentru toate astea, nu trebuie să mergi aiurea, că țara noastră are multe de oferit în acest domeniu, indiferent care este activitatea outdoor de care te-ai îndrăgostit. În fiecare ediție a Outdoor Magazine prezentăm astfel de locuri.

Și tinerii află că există și altfel de modele, nu doar cele prezente în cluburile de fițe de pe plajele din Mamaia. Că există oameni precum Toma Cocone, despre a cărui performanță la a 10-a participare la Red Bull X-Alps puteți citi în paginile acestei reviste, sau oameni precum Alin Uhlmann Ușeriu, visătorul care a făcut posibil Drumul care unește – Via Transilvanica și cu care am stat la povești pentru această revistă, sportivi precum Ede Molnar, care își dedică viața unui sport netransmis la televizor în România. Și mulți alții.

Am fi foarte mândri să știm că am contribuit și noi, oricât de puțin, la acest alt fel de educație.

Vă mulțumim că ne citiți,
Andi



Andrei Huțanu, redactor-șef

OUTDOOR

— live 

Sporturi outdoor
Sportivii momentului
Discuții despre talent și performanță

În fiecare miercuri, de la 20.00

live pe:



cuprins



TOPLIȚA
Start și Finish pentru turele de mountain bike

| 4



GESS 40

| 16



**Piramida Pirinului și
cei două sute de ochi ai Rilei**

| 22



Via Transilvanica
– Drumul care unește.

| 30



Work or travel?
Ambele!

| 38



Un munte de istorii
Originile misterioase ale alpinismului

| 42



**Mountainbiking și hiking
în județul Mureș**

| 44



IULIAN COZMA
ghid montan

| 56



Obsesia Dolomiților
– capitolul I –

| 62



Cu EDE MOLNÁR
spre acoperișul Covasnei

| 68



TOMA COCONEA,
singurul român care a luat startul în toate cele
zece ediții ale Red Bull X-Alps

| 76

TOPLIȚA

Start și Finish pentru turele de mountain bike - ziua 1 -

*Text: Andi Huțanu, Iancu Verdeș, Vasile Cipcigan
Foto: Andi Huțanu, Iancu Verdeș, Vasile Cipcigan, visit-mures.com*

Până luna trecută, Toplița era pentru mine o localitate pe care o tranzitam. Știam că este o destinație în sezonul rece pentru iubitorii schiului din Bistrița și Mureș și cam atât...

Nu știam aproape nimic despre Toplița ca destinație de vară pentru iubitorii turelor pe munte. Și în două zile am aflat, am aflat atât de multe lucruri faine, încât acest oraș din județul Harghita va deveni pentru



mine o obișnuință pe timp de vară.

În prima seară am luat cina la Cabana Farkas și am putut vedea cum și-au făcut loc oamenii pe văile care coborând din munți intersectează cursul râului Mureș. Un superb peisaj cu orașul care lumina în noapte pantele Călimanilor. Și mâncarea... s-a ridicat la nivelul tabloului nocturn.

Orașul și zona lui turistică sunt pregătite pentru a primi

Destinații



Toplița, în maghiară *Maroshévíz*, este situată pe cursul superior al râului Mureș, fiind încadrată de Munții Călimani, Munții Giurgeului și Munții Gurghiuului.

vizitatori atât pe timp de iarnă, cât și vara.

Toplița deține un domeniu schiabil format din două părții: Bradul, cu o lungime de 1200m, și Măgheruș, cu o lungime de 470m, deservite de două instalații de teleschi și o bandă rulantă. Lângă aceste părții de schi este amenajată și o pârtie de sanie. Pârțiile sunt albastre și roșii, astfel că Toplița este o zonă ideală pentru cei care vor să se inițieze în schi. Pârțiile sunt dotate cu tunuri de zăpadă așa că, având temperaturi scăzute aici, mai toată iarna pârțiile au un strat de zăpadă consistent. La acest domeniu se lucrează pentru amplasarea unui traseu pentru bob de vară, prin urmare

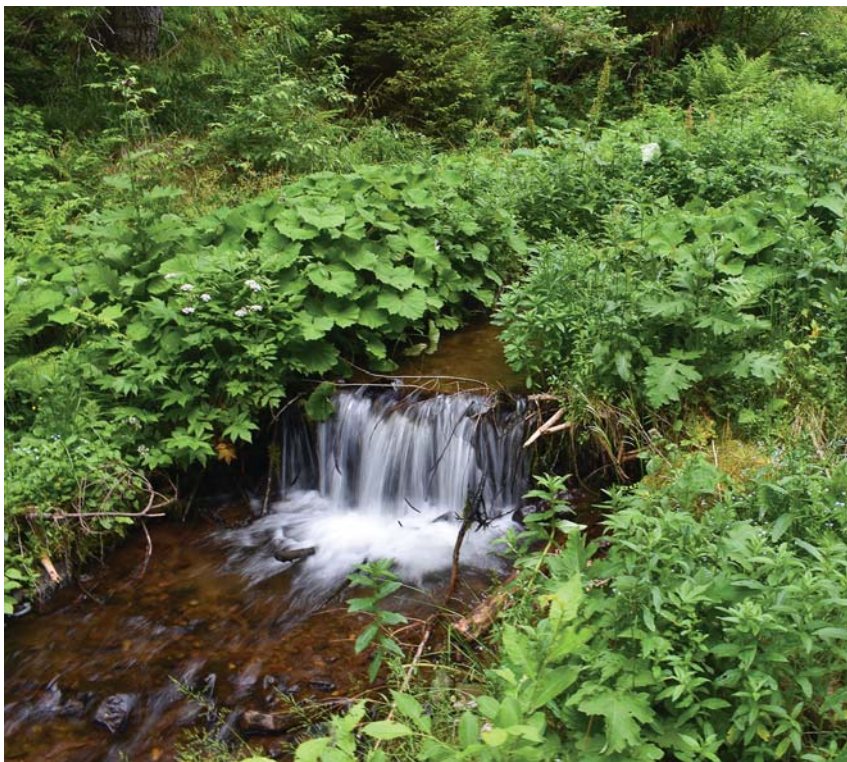
Destinații

vom folosi pârțile și atunci când afară este “cu plus”.

Ce m-a frapat este curățenia zonei domeniului schiabil și atenția cu care este întreținut acesta în extrasezon.

Dar gata cu domeniile schiabile. Noi, adică eu, Dan și Iancu, eram acolo să vedem ce putem face vara în Toplița. Trecând prin stațiune am văzut multe pensiuni pline cu tabere de copii. Gazda noastră, proprietarul Cabanei Schiorilor, Mircea Chiriloiu, ne-a povestit că de ani de zile stațiunea este foarte căutată de organizatorii de tabere pentru că zona este propice pentru practicarea sporturilor montane în siguranță.

Trasee turistice de diferite grade de dificultate și de diferite lungimi, trasee de cicloturism, atât ușoare cât și dedicate celor cu mare experiență, cascade, izvoare cu apă termală, vârfuri de 2000 de metri, păduri superbe, trasee de escaladă și alpinism, vegetație interesantă, colorată în roșul bujorilor de munte, toate formează un “loc de joacă” fantastic pentru copii și pentru adulți deopotrivă.



Cabana lui Mircea Chiriloiu este un loc de popas și odihnă foarte bine și atent administrat. Lemnul se combină cu piatra, modernul răsare din rusticul și vechiul stil al cabanelor montane tiroleze. Mircea a construit această cabană pentru schiori, un sport pe care el l-a practicat și iubit de mic copil.

Dar odihna și confortul cabanei trebuie meritate. Așa că Mircea ne-a prezentat doi cicliști din zonă – Marin Moldovan și Hamos Hunor, cu care urma să facem o tură cu bicicletele pe cărările muntelui Gurghiu. După ce am aflat câți kilometri parcurg pe bicicletă acești băieți, în fiecare zi, ne-am hotărât să alegem biciclete electrice. Așa, să ne putem ține după ei.

Din punctul meu de vedere, bicicletele electrice sunt o alegere tare bună pentru cei care doresc să facă mișcare, dar să și admire peisaje superbe. Dacă vizitezi o zonă nouă, bicicleta electrică este cel mai ok

mijloc de transport. Faci mișcare, dar când vrei să admiri natura, mărești gradul de asistență și totul devine mai ușor. Mai ales când ajungi într-o localitate care are în jur cinci trasee de cicloturism omologate, de diferite grade de dificultate.

Marin și Hunor ne-au "dotat" cu trei biciclete electrice care arătau tare puternice (la cum arătau, nu mi-am făcut nicio grijă că rămân fără acumulator) și am pornit pe un traseu, care spuneau ei că este ușor, are 20 km cu aproximativ 600 m diferență pozitivă. Ne-au spus că este ciclabil și că vom putea vedea, undeva pe la mijlocul traseului, una dintre cele mai interesante formațiuni stâncoase din munții Gurghiu – Pietrele cu Coloape sau Babele Gurghiului.

Traseul l-am început chiar din Toplița, am urcat spre stațiune și de acolo am intrat pe un drum forestier pe Valea Măgheruș.

Urcarea pe vale, de aproximativ 12 km, a fost



tare plăcută, așa cum sunt multe urcări atunci când ai sub tine o bicicletă electrică. Pe platou, la recomandarea lui Hunor, am lăsat bicicletele și am urmat pe jos traseul spre Pietrele cu Coloape. Foarte repede am ajuns deasupra formațiunilor. De aici, două marcaje "punct roșu" ne îndrumă spre cele două Pietre. Atenție, chiar lângă cele două frumuseți naturale traseul este

foarte accidentat și periculos. Dar a meritat. Formațiunile sunt foarte interesante și panorama care întregeste tabloul este extraordinară. Sincer, este una dintre cele mai frumoase zone pe care le-am văzut în România. Stâncile sunt ca o combinație între tradiționalele Babe ale noastre cu statuile din Insula Paștelui. Natura le-a dat aceste forme interesante oferindu-ne





contemplare.

Vă dați seama că am poposit destul de mult acolo. Am făcut poze, am filmat, am ascultat povești faine de la Marin și Hunor și apoi ne-am îndreptat cu zâmbetul pe buze spre biciclete, știind că ne așteaptă o coborâre tare faină până în stațiune.

A doua parte a traseului a fost așa cum ne-am imaginat. Am coborât rapid prin pădure prin poieni, pe un traseu ușor, dar care îți oferea câteva zone mai tehnice – ca să simțim și puțină adrenalină. Ne-am oprit în partea superioară a domeniului schiabil, ne-am lăsat bicicletele în “parcare” și am admirat tabloul orașului Toplița la poalele Călimanilor.

Nu am zăbovit mult. Cu gândul la cina binemeritată, am coborât în viteză ultimii kilometri. În oraș am vizitat atelierul de reparat biciclete al lui Marin. Pe un perete din atelier era scrisă fraza *“Cine mișcă, nu ruginește”*. Cred că ar trebui să regăsim aceste cuvinte în multe orașe, pe afișierul multor instituții.

Dar noi ne-am mișcat, și ne-am mișcat bine. Cina a venit la pachet cu multe mulțumiri pentru ghizii noștri – Honor și Marin, și cu planuri mari pentru când vom reveni în Toplița. Zona mai are încă multe lucruri de descoperit și cum suntem “zidiți” cu multă curiozitate, cu siguranță că nu va trece mult timp până la următoarea aventură.



TOPLIȚA

- ziua 2 -

Dacă prima zi a excursiei a fost dedicată bicicletei prin munții Gurghiului, ziua a doua am fost provocați la o ascensiune în munții Călimani. Țintele noastre - Lacul Iezer și vârful Negoiu Călimanilor.

Deși se află la o distanță mai mare de Toplița, Călimanii pot fi abordați pe câteva trasee, dintre care, fără doar și poate cel mai frumos este cel care urcă pe valea râului Lomaș. Pornim din Toplița spre Borsec, iar la ieșire din oraș virăm la stânga pe Valea Lomașului și intrăm de la început pe marcaj cruce roșie. Primii kilometri îi străbatem pe asfalt și trecem, succesiv, de cabana Salvamont, Poiana Tinoasa și locul numit Gura Voievodesei. De aici traseul se bifurcă, iar noi continuăm pe drumul principal, de macadam, proaspăt reparat, și urmăm marcajul cruce albastră, spre cabana Lomaș. Ajunși la cabană, dăm din nou de o bifurcație. Înainte traseul duce la cascada și refugiul Lomășița și apoi pe vârful Rețițiș, traseu marcat cu triunghi albastru. Noi alegem să continuăm la dreapta, pe drumul forestier cu marcaj cruce albastră. Din acest loc urmăm practic cursul pârâului Puturosul, afluent al Lomașului. Denumirea vine de la sulful prezent în apă, care îi și conferă o culoare mai gălbuie. Urcușul devine mai susținut, iar drumul forestier urcă în serpentine. După câțiva kilometri sosim în Poiana Bradul Ciont, o





poiană uriașă, situată la altitudinea de 1700 de metri, străbătută de mai multe drumuri și poteci, loc prielnic de popas și relaxare.

După o scurtă pauză de admirat peisajul, continuăm tura spre lacul Iezer sau lezerul Rețișului, cum mai este cunoscut. Suntem deja în Rezervația Naturală Lacul Iezer, pe care ne oprim să îl admirăm. Panourile informative amplasate în apropierea lacului ne oferă informații privind această zonă. Lacul Iezer se află la circa 1750 de metri, într-o căldare înconjurată de jnepeni. Lacul are o suprafață de 1200 mp, o lungime de 45 m și lățimea de 35 m, iar zona limitrofă adăpostește o vegetație diversă de arbuști și o faună variată de mamifere. Adâncimea apei variază între 3 și 5 metri. Are o formă triunghiulară, vârful acestuia marcând și zona de evacuare a apei din lac. Este alimentat de două izvoare, iar apa din lac se varsă în pârau Puturosul. Dăm o tură rapidă în jurul lacului și îl admirăm din toate unghiurile. Liniște, aer curat, munte, jnepeni, brazi. Ce să îți dorești mai mult?

Deja se simte aerul tare de altitudine, care ne răcorește după căldura din



vale. Aici suntem în golul alpin și vegetația se schimbă. Lăsăm lacul în urmă și continuăm urcarea spre vârful și stația meteo Rețițiș. Recunosc că sunt curios și cu ochii în toate direcțiile, fiindcă mă aflu pentru prima dată pe acest traseu. Nu după mult timp, opresc din nou într-un punct de belvedere în șaua Rețițiș, situată la 1869 de metri, de unde admirăm o parte din creasta Călimanilor, până spre Vârful Pietrosul Călimanilor, iar vis-à-vis apare, ca o rană deschisă, celebra carieră de sulf din Călimani. Facem câteva fotografii și continuăm spre vârf, fiindcă norii încep să se adune și apar primii stropi de ploaie.

De la lac și până pe vârf urmărim marcajul bandă albastră și aflăm că suntem exact pe granița a trei județe: Harghita, Suceava și Mureș. Îmi doream foarte mult să văd rododendronii înfloriți care în această perioadă colorează munții în roz, dar cu o zi înainte am aflat că o aversă de grindină a distrus mare parte din bujorii de munte. După încă o urcare zărim în sfârșit stația meteo de pe vârful Rețițiș, la 2021 metri altitudine. Stăm la o mică poveste cu meteorologul de serviciu, apoi urcăm până pe vârful Rețițiș (pe unele hărți Rățițiș), marcat cu așa numitele momâi de pietre, care îi dau un aspect straniu. Ploaia se oprește și cerul se deschide, exact cât să putem admira creasta Călimanilor în toată splendoarea ei, iar mai jos o imensă poiană, numită pe bună dreptate Poiana Mare. Deși inițial planificasem și o urcare pe vârful Negoiu Călimanilor, din cauza vremii instabile și ținând cont de sfatul meteorologului, decidem să lăsăm







ascensiunea pe o dată viitoare. Ne mulțumim cu tufele de rododendron înflorit care au scăpat de grindină și care dau un aer exotic acestor înălțimi de munte.

Alegem același traseu și la întoarcere; acum îl străbatem mult mai rapid, asta și pentru că începe să ne fie foame. Dar gazdele noastre s-au gândit la toate și au prevăzut acest lucru. Așa că, la baza muntelui, suntem invitați să preparăm ad hoc un bob-gulyas la care contribuim cu toții. Și la gătit și la mâncat. Altfel arată viața cu burțile pline... Între timp a reieșit soarele, numai bun să ne ajute la siestă. Dar, călătorului îi șade

bine cu drumul, așa că, nu fără regrete, facem cale întoarsă la Toplița și de acolo, înapoi acasă, la Cluj.

Se termină astfel încă o tură reușită în Harghita, unde întâlnim de fiecare dată oameni ospitalieri și de treabă, cu care nu ai cum să nu te împrietenești și la care îți dorești să te întorci. Gazda noastră, Mircea Chiriloiu, proprietarul Cabanei Schiorilor, ne-a demonstrat că nu se pricepe doar la schi, ci este un promotor excelent al stațiunii în orice anotimp. Mai ales că am descoperit o Toplița mult schimbată în bine, un orașel cochet și îngrijit. Unde vom reveni cât de curând.



visit

HARGHITA

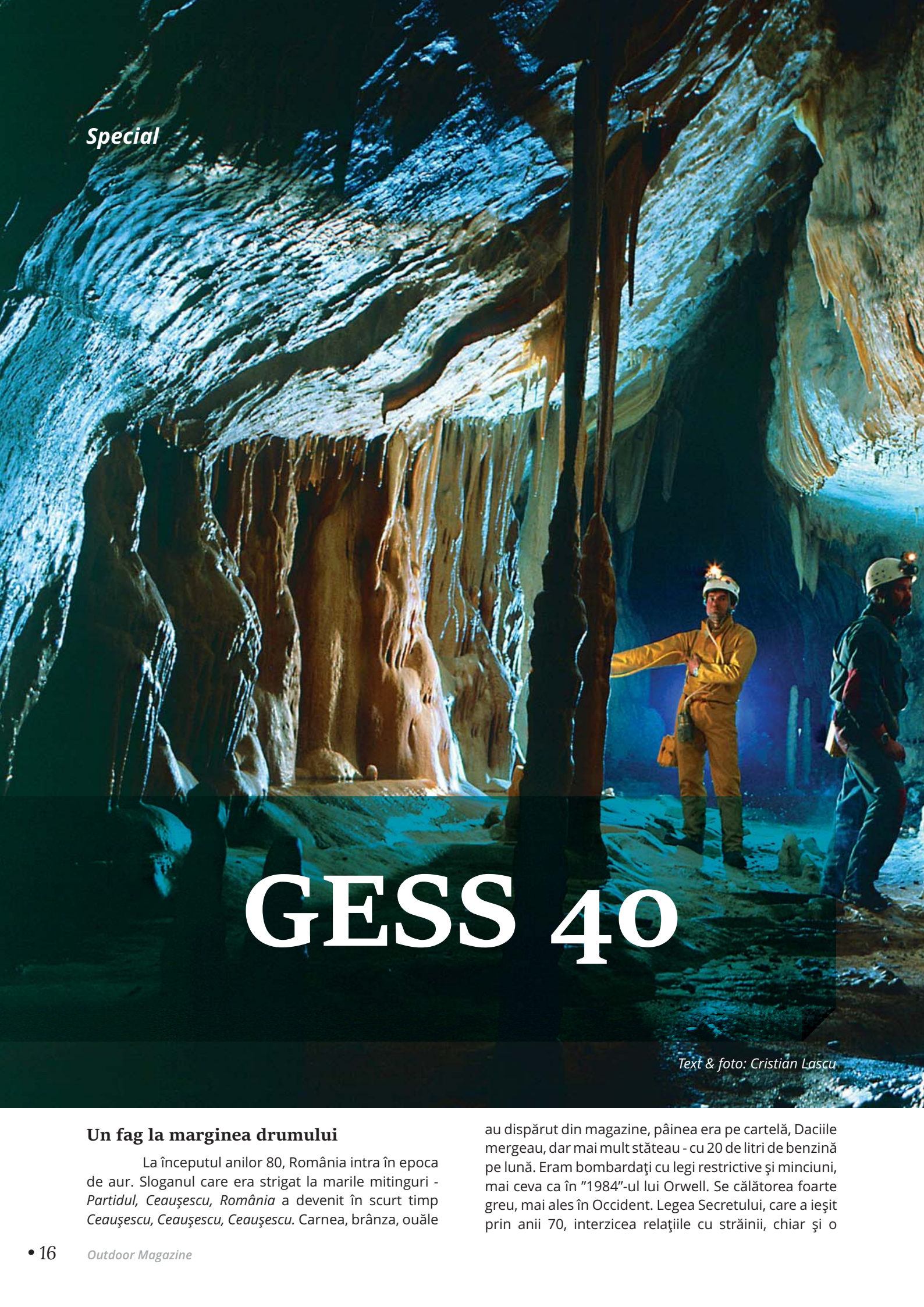
Family-friendly



visit
HARGHITA



www.visitharghita.com

A dramatic photograph of a cave interior. The ceiling is covered in large, textured stalactites. Two spelunkers wearing headlamps and safety gear are visible on the right side of the frame. The lighting is low, creating a mysterious and adventurous atmosphere.

Special

GESS 40

Text & foto: Cristian Lăscu

Un fag la marginea drumului

La începutul anilor 80, România intra în epoca de aur. Sloganul care era strigat la marile mitinguri - *Partidul, Ceaușescu, România* a devenit în scurt timp *Ceaușescu, Ceaușescu, Ceaușescu*. Carnea, brânza, ouăle

au dispărut din magazine, pâinea era pe cartelă, Daciile mergeau, dar mai mult stăteau - cu 20 de litri de benzină pe lună. Eram bombardați cu legi restrictive și minciuni, mai ceva ca în "1984"-ul lui Orwell. Se călătorea foarte greu, mai ales în Occident. Legea Secretului, care a ieșit prin anii 70, interzicea relațiile cu străinii, chiar și o



simplică corespondență trebuia raportată șefului direct. O porțiță deschisă erau totuși schimburile reciproce academice. Pentru ca niște loaze de ștabi de partid să poată merge în America, trebuia ca niscăi cercetători americani să vină în România. Și astfel se face că, imediat după Anul Nou, prin 4 ianuarie 1980, directorul

meu de la Institutul de speologie unde lucram de trei ani, distinsul profesor Traian Orghidan, mă cheamă: *Lascu, vezi că a venit la noi pentru specializare în biospeologie un cercetător american, Thomas Iliffe. Ocupă-te, te rog, de el, tot voiai tu să înveți engleza.* Eu, fiind geolog, nu biolog, și cu engleza la genunchiul broaștei, nu m-am

simțit în largul meu. Dar deviza mea este *Audaces fortuna iuvat...* În prima zi l-am dus pe americanul Tom la o hartă, i-am explicat cum m-am priceput ce e cu carstul din România, l-am obosit, apoi l-am condus la Hotel Bulevard unde urma să stea în următoarele 6 luni.

În ziua următoare, tot așa, i-am arătat diapositive cu peșteri, eșantioane, l-am bolmojit, s-a lăsat la ora prânzului la 2100 de metri, în fața cabanei de la baza căldării glaciare. De aici, începe circuitul lacurilor, un

traseu relativ ușor, ce poate fi parcurs în ritm lejer în 5-6 ore; majoritatea vizitatorilor aleg sensul antiorar de parcurgere. Acesta începe cu o urcare pieptișă pe o potecă de pământ, care ajunge pe un platou larg, de unde se pot admira de sus primele lacuri și perspectiva lanțului muntos al docil dus la hotel.

A doua zi era 7 ianuarie, noi aveam în Institut vreo trei Ioni; Tom al nostru a mâncat și a băut zdravăn, apoi a plecat euforic la culcare.



Dar pe deplin treaz a venit a doua zi, dornic de a se întâlni și cu niscăi biologi, să înceapă specializarea. Însă era o zi viforoasă de iarnă, colegii mei se dezmeticeau din beția Bobotezei. L-am luat să-i arăt orașul. În ziua următoare vine din nou în clădirea aproape pustie a Institutului de speologie. *Cristi, aș vrea să te întreb ceva: Când se lucrează la voi în Institut? Sigur, Tom, mă voi informa și îți voi da răspunsul. Mă duc la directorul Orghidan. Auziți, domn' profesor, ce întreabă Tom: când se lucrează la noi? Aoleu, Lascu, ce ne facem cu ăsta?*

Uitați ce idee am: în cadrul studiului pentru barajele de pe Valea Cernei am de făcut niște măsurători la izvoarele din zonă. Îl iau cu mine acolo, îl urc pe

coclauri, cu zăpadă, să se învețe minte. Și apoi mai vedem.

Ne-am instalat comod la hotelul Roman. A doua zi am decis să urcăm pe vale. Tom credea că va veni vreun Jeep să ne ducă, dar apoi s-a lămurit că trebuie să urcăm călare pe vreun camion forestier care ar binevoi să ne ia. Ne-am pus pe așteptat la "ia-mă, nene!" pe niște trunchiuri putrede, la poalele unui imens fag. Din vorbă-n vorbă, Tom mă întreabă: *Voi folosiți scuba la explorarea peșterilor? Da, dar foarte puțin. Florin Păroiu, coleg la clubul Focul Viu, a început ceva. Cu câte butelii se scufundă? Păi cu una, că alta n-are. Cu câte lumini? Are o lanternă Elba băgată într-o pungă de plastic. Dar cum știe drumul la întoarcere? Păi îl leg cu o coardă peste mijloc, când el smucește de ea, eu îl trag cu putere afară.*

Tom e îngrozit. *Păi cave-divingul la voi e sinucidere curată. Uite cum stă treaba. Eu sunt instructor brevetat de cave-diving. Fă rost de un bazin de cel puțin 5 metri adâncime și de o grupă de 5 speologi hotărâți, serioși. Timp de 5 luni eu voi face cu voi o școală de cave-diving, iar la sfârșit vă dau brevete NAUI.*

Și uite așa, sub un bătrân fag de pe malul Cernei, s-a zămislit ideea GESS. Nașterea lui avea să fie abia în iulie.

O școală de diving în epoca de aur

Am închiriat bazinul de sărituri de la 23 August (Lia Manoliu). I-am convocat apoi pe Florin Păroiu și pe coechipierul lui, Costel Vânău, pe colegul de Institut Ion Povară, pe Șerban Sârbu, proaspăt angajat ca profesor de biologie la Liceul German, care gustase primele experiențe peșterice alături de marele speolog Iosif Viehmann din Cluj.

Mergeam cu Tom de două sau de trei ori pe săptămână la bazin, pentru antrenamentele tot mai dure; două dimineți le pe-



treceam la el la Hotel Boulevard, pentru lecțiile teoretice. Treceam relaxați printre grupul de securiști și băgători de seamă de la intrare. Dar adevărate probleme cu Securitatea nu am avut atunci, ci mult mai târziu. Cu siguranță eram supravegheați de Secu, dar în mod uimitor ne-am desfășurat activitatea nestingheriți. Unii colegi din Institut spuneau: *Măi, Tom ăsta are probabil o bursă de specializare CIA.*

În primele trei luni am făcut doar open-water. Căci măști, snorkel și labe se puteau procura. Am promovat etapa asta după un examen practic și teoretic. Dar etapa următoare se anunța dificilă. Tom a pus condiția de a ne dota cu butelii duble, cu câte două detentoare (regulators), echipate cu un manometru, cu BC-uri (boiancy compensators) pe care noi le numeam simplu veste de salvare, dar care au rolul esențial în controlul flotabilității. De asemenea, era nevoie să avem costume wet-suit, neoprene pentru protecție termică. Toate astea erau foarte scumpe și mai ales nu se găseau în comerț. Statul nu încuraja sportul subacvatic, unor oficialități le părea o activitate aproape subversivă. În afară de centrul de scafandri militari de la Constanța nu exista nimic. Se puteau aduce însă piese de echipament din țări socialiste mai sportive, precum Cehia sau chiar URSS.

Dar Tom nu a acceptat astfel de paliative. *Eu nu mă scufund cu voi în peșteri dacă nu aveți echipament de calitate și asta în cel mai scurt timp. Eu pot comanda prin ambasada SUA pe numele meu, plătesc în dolari, Dar până plec vreau dolarii înapoi. Cristi, tu vei garanta pentru ceilalți că voi primi banii.*

Buff! Am garantat, am procurat cu greu miile de dolari. (Îi luam la negru de la studenți arabi, cu 30 lei/\$. Traficul și deținerea de valută se pedepseau cu până la 7 ani de închisoare).

Cu echipamentul nostru american și nou-nouț, am pornit pe Valea Nerei, la Lacul Dracului. Tom spunea

că până la cave-diving trebuie să parcurgem etapa cavern-diving. Asta presupune acomodarea cu șocul psihologic al trecerii de la lumină la beznă.

Privind harta lacurilor din România a lui Gâștescu, mi-am asumat riscanta ipoteză că la fundul misteriosului lac carstic se află o peșteră subacvatică. Ne-am dus până acolo, cărând tot calabalăcul, corturi, barcă pneumatică și chiar un compresor pe care Jacques Yves Cousteau îl dăruise Muzeului Antipa. Dar a meritat deranjul, Lacul Dracului (cărui Tom îi spunea încântat Dracula Lake) are la fund o peșteră și e loc ideal pentru cavern-diving.

Faza cave-diving a continuat în sifoanele de cristal ale Peșterii Izverna. Am coborât acolo până la 30 metri adâncime, am exersat tehnica firului-ghid, folosirea vestei compensatoare la diferite adâncimi, lucrul în echipă. (Eu am revenit ulterior la Izverna și împreună cu Marcel am atins fundul Sifonului Negru, la 42 metri adâncime. Mai târziu Florin și Șerban, apoi Mihai Baci, au mers mult mai departe. Izverna a devenit o celebritate în lumea scafandrilor, și nu numai români).

Am trecut deci cu bine probele de cave-diving, am luat calificative bune la teste. Au sosit din SUA cardurile noastre de Cave-Diver și Advanced Diver.

Pe 4 iulie 1981, profesorul nostru Tom ne-a strâns mâinile și s-a suit în avion. Noi l-am condus cu alai. Se încheia un capitol scurt, dar tumultuos, pentru care îi eram recunoscători.

Cuprinși de nostalgia despărțirii, ne-am adunat în garsoniera mea din Berceni. *Fraților, avem acum școală de cave-diving, avem echipament și mai ales suntem o echipă. Hai să dăm o formă organizată acestei stări de fapt, să formăm ceva care să se numească...ă...ăă... Grupul de Explorări Subacvatice și Speologie....*

Așa s-a născut GESS, la 4 iulie 1981.



SKIATHOS.

Mii de amintiri, o singură insulă.

✓ Anulare gratuită cu
30 de zile înainte

✓ Banii înapoi în 7 zile

✓ Copiii au zborul gratuit*

✓ Test PCR la preț special

Sejur complet
7 nopți
de la **199€**/pers.


Plecări din
București, Cluj-Napoca,
Timișoara și Iași



69 de plaje
cu nisip fin



Apă cristalină
și intrare lină în mare



Restaurante
pe gustul tău



Distracție
zi și noapte

Piramida Pirinului și cei două sute de ochi ai Rilei

Text & foto: Iancu Verdes

Recunosc că nu știam unde mergem: pe lângă litoralul cu iz de all-inclusive, am perceput mereu Bulgaria ca zonă de tranzit spre vedete precum Grecia și Istanbul, iar singurele amintiri au fost drumurile proaste, așezările ponosite și poveștile cu furturi din parcări.

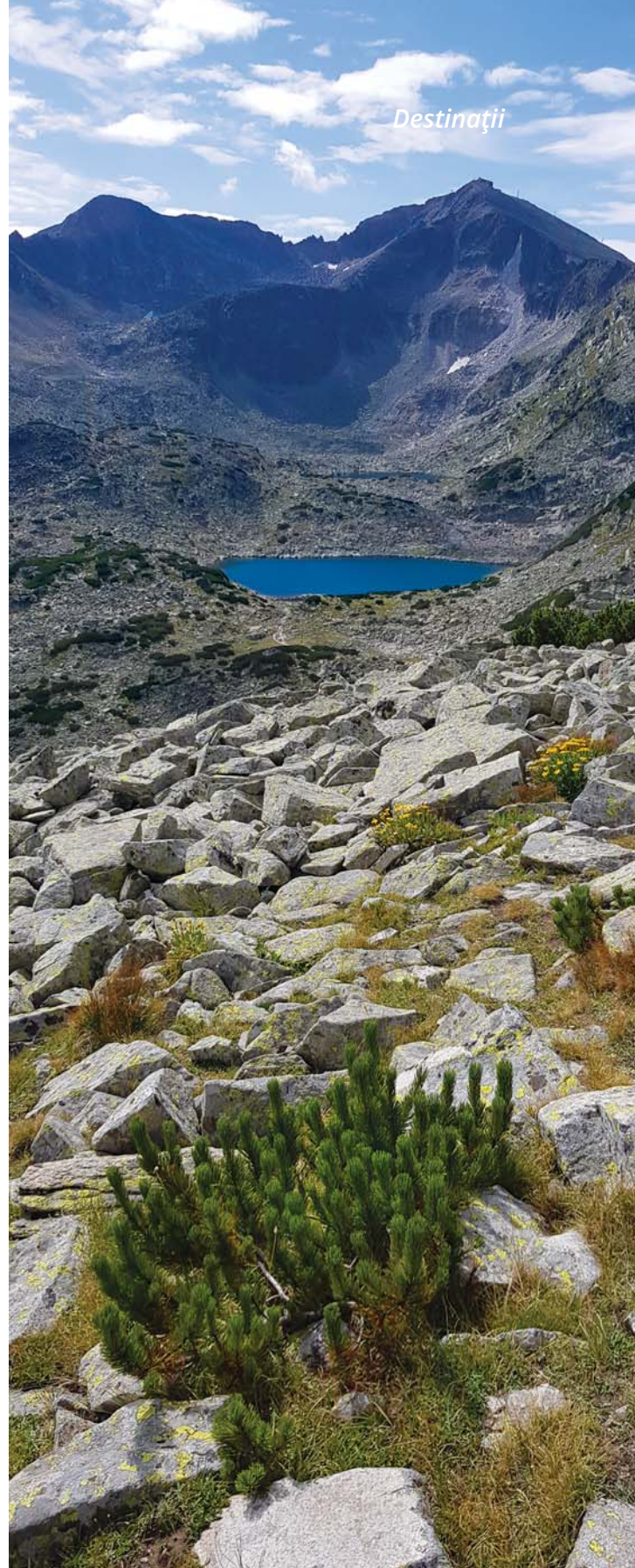


Drumul spre munții Rila este lung și întortocheat; prin Bulgaria se circulă lent, însă cu ajutorul Waze și al flash-urilor de pe contrasens, am ajuns cu bine în stațiunea Borovets. Cam ca și Sinaia noastră, Borovets se află la mică distanță de capitală și a servit ca reședință regală în secolul trecut. Stațiunea se întinde de-a lungul unei alei centrale mărginite de terase, hoteluri, restaurante și magazine cu suveniruri mai mult sau mai puțin tradiționale.



După o zi de refacere în bike park și la piscină, am început cu o drumeție de două zile în Munții Rila; am pus cortul în mașină și am șofat o oră până la tele-scaunul din apropierea localității balneare Saparevo. Micuțul telescaun anchilozat te urcă vreme de jumătate de oră până în căldarea celor șapte lacuri care dau numele regiunii. Fiind luni - zi de revizie - telescaunul a pornit doar la ora 12, așa că am ajuns doar la ora

prânzului la 2100 de metri, în fața cabanei de la baza căldării glaciare. De aici, începe circuitul lacurilor, un traseu relativ ușor, ce poate fi parcurs în ritm lejer în 5-6 ore; majoritatea vizitatorilor aleg sensul antiorar de parcurgere. Acesta începe cu o urcare pieptișă pe o potecă de pământ, care ajunge pe un platou larg, de unde se pot admira de sus primele lacuri și perspectiva lanțului muntos al Rilei. Mai prozaici din fire, bulgarii au



denumit lacurile după forma lor: ai ocazia să te plimbi pe lângă Rinichi, Ochi și Lacrimă, ca să ajungi apoi la Gemeni sau la Trifoi.

Este unul dintre cele mai frecventate trasee montane din Bulgaria, însă într-o zi senină e ușor să înțelegi motivul: profunzimea lacurilor capătă irizații ireale, atrăgând hipnotic privirile. Pentru cei cu experiență montană, un ocol pe poteca nemarcată ce urcă în creasta îngustă de deasupra lacului Okoto (Ochiul) conduce spre una dintre cele mai frumoase

privești - azuriul Ochiului aflat la zeci de metri dedesubt este încadrat magic de verdele crud al ierbii și culorile florilor de munte. Poteca nemarcată continuă apoi pe creastă și coboară apoi spre lacul Salzata (Lacrima), unde se reintră în circuitul marcat care continuă pe lângă un izvor și un punct de belvedere, iar apoi spre lacurile Gemenii și Trifoiul. Noi am rămas în creastă și am



mers spre un alt reper al munților Rila: vârful Malyovitsa, aflat la circa 5 ore de mers.

După aproape fiecare versant, se ivește un nou lac glaciatic; ca și Retezatul, munții Rila te atrag prin statură și te farmecă din priviri; iar cum Rila are peste 200 de lacuri glaciare, te îndrăgostești rapid! Am pus cortul între Soarele care apunea și Luna plină care răsărea din cele două capete ale crestei, însoțiți de câțiva cai care pășteau liberi.

Dimineată, am mers dus-întors până pe vârful Malyovitsa - un semeț promontoriu stâncos înconjurat de prăpăstii, apoi am revenit pe creastă la Șapte Lacuri. Traseul descris poate fi parcurs și în regim de circuit,

coborând de la vârful Malyovitsa spre cabana și pârtia cu același nume, de unde există un traseu marcat înapoi spre Șapte Lacuri.

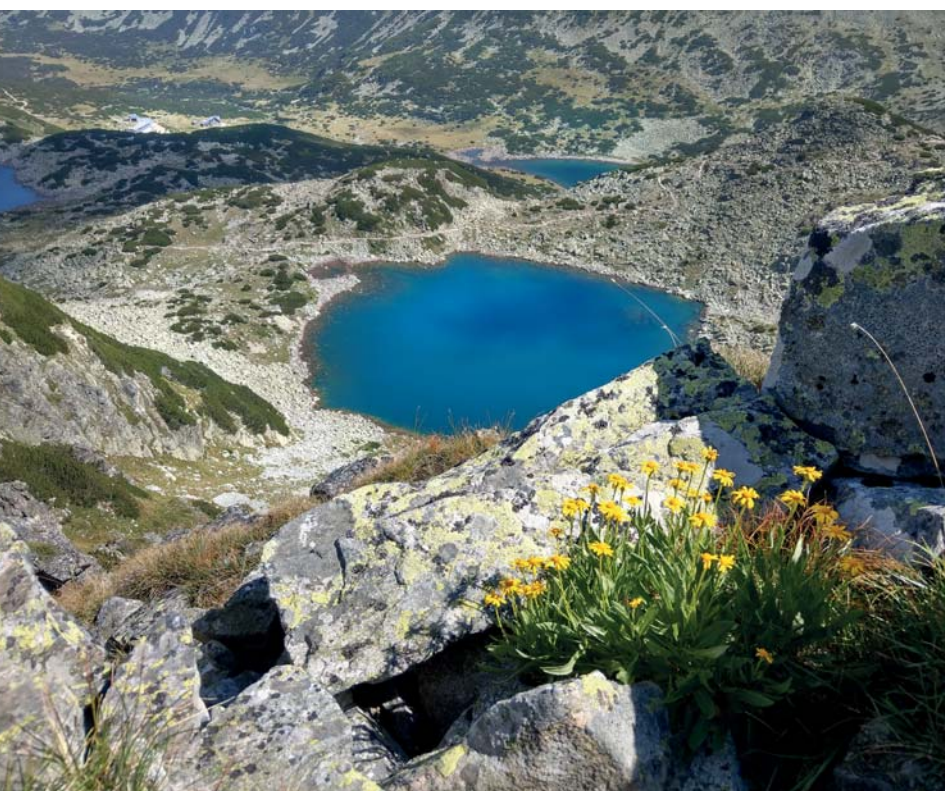
Reveniți la Borovets, am continuat cu o drumeție spre cel mai înalt vârf din Balcani: Musala - în traducere Aproape de Allah - de 2925 de metri înălțime. Gondola din Borovets parcurge prima parte a urcării, până în uriașa căldare glaciatică de sub vârf. Gondola are cel puțin 30 de ani vechime și își arată vârsta, mai ales la stația intermediară, unde angajații au la îndemână tot felul de prăjini cu care ajută gondolele să avanseze. Totuși, sistemul funcționează, și în douăzeci de minute te aduce la frumoasa altitudine de 2350 de metri.





Traseul spre Musala parcurge căldarea pe un drum larg și plat cale de o oră, apoi se abrupțește un pic cale de încă o oră, până la refugiul Everest. În tot acest timp, pereții uriași de stâncă cresc la fiecare pas, iar la capătul văii se înalță tot mai impozant vârful Musala. Din loc în loc, oglinzile lacurilor glaciare recompun și descompun peisajul cu fiecare boare de vânt. De la refugiul Everest, o potecă ceva mai îngustă urcă pieptiș și virajat spre vârful Musala. Deși stația meteo masivă de lângă vârf fură din farmecul locului, peisajul va smulge inevitabil zâmbete largi de încântare: priveliștile vaste și faptul că te afli pe cel mai înalt vârf din Balcani sunt o răsplătă bogată pentru efortul depus.

În ziua următoare am călătorit circa o sută de kilometri la sud, spre Munții Pirin, care atrag prin altitudinile de aproape 3000 de metri și prin enorma piramidă a vârfului Vihren - un fel de Ceahlău înmulțit cu zece. Am făcut aici o drumeție de o zi spre cele mai înalte două vârfuri din zonă - Vihren și Kutelo. Pornirea a fost de la cabana Vihren, aflată la o jumătate de oră de mers cu mașina din Bankso. În mod normal, se lasă mașina în parcare mare situată la circa 2 kilometri de cabană, însă nefiind vârf de sezon, am putut urca până la cabană. De aici încep mai multe trasee spre vârf, aflat la o mie de metri verticali deasupra.



Traseul marcat prin căldarea Musalei este destul de intens circulat, fiind accesibil aproape oricui. O alternativă foarte puțin circulată, recomandată însă doar celor antrenați în mersul pe munte, este poteca nemarcată care pornește de la stația gondolei și urmează creasta din partea estică a căldării, până pe vârful Musala. Aceasta oferă priveliști superbe, însă nu este mereu clară, necesită simț de orientare și pas sigur pe porțiunile expuse, cu prăpăstii în ambele părți. De asemenea, este total contraindicată dacă există șanse de descărcări electrice. După vârf, se poate reveni la gondolă pe traseul marcat prin căldare sau se poate continua pe creasta din partea vestică a căldării.



Cel mai scurt și frecventat traseu, care abordează versantul sudic, durează circa 7 ore dus-întors; este solicitant fizic, pe poteci montane adesea abrupte, însă fără zone expuse. Noi am ales însă un circuit care ajunge pe vârful Vihren dinspre nord, cu un ocol până

pe vârful Kutelo și coama stâncoasă Koncheto.

Traseul începe cu o potecă ce înconjoară impozanta piramidă a Vihrenului pe latura estică. Urcarea ajunge apoi în gol alpin, până în șaua dintre vârfurile Kutelo și Vihren, de unde se deschid priveliști



Pentru cineva care n-a mai fost în Bulgaria, cultura este extrem de familiară: culinar, ești ca acasă: mega-mititeii cu condimente orientale, frigăruile și ceafă la grătar domină meniurile de la terasele din stațiuni, iar prețurile sunt similare cu cele din România.

Cultura schiului este una bogată în Bulgaria; asta se vede din calitatea pârtiilor și din faptul că stațiunile lor găzduiesc anual etape de Cupă Mondială la schi. La fel ca în alte țări cu tradiție în acest sport, legendele locale ale schiului au un statut cu totul special și sunt omagiate în retrospective afișate în hoteluri și în stațiuni.

Stațiunea Bansko și dezvoltarea domeniului de schi sunt de mulți ani subiectul unei ample dezbateri publice în Bulgaria. Dezvoltat într-un Parc Național - declarat de UNESCO încă din 1983 ca fiind de valoare universală excepțională - domeniul a fost recent subiectul unei sentințe judecătorești definitive, care a blocat extinderea masivă a acestuia.

Bike park-ul din Borovets este cel mai mare din Bulgaria, având 20 de kilometri de trasee speciale pentru biciclete pentru toate gusturile - de la o potecuță "Family Trail" la nemilosul "Scary Movie", care din telescaun pare frecventabil, însă odată ajuns pe el îți dai seama că este doar pentru categoria "Pro". Ne-am distrat cu "Harry Potter", o potecă prietenoasă și cursivă; ne-a plăcut mult "Need for Speed" - un traseu jucăuș, cu road gap-uri din lemn și "duble" din pământ, care ne-a smuls chiote de fiecare dată. "Rocky" este mai brut și mai solicitant, cam ca o bătaie din filmul cu același nume. La baza coborârii este o terasă cu mâncare și bere ieftină, unde se află la orice oră cam jumătate din bicicliștii din bike park.



frumoase. Aici, există opțiunea de a "da o fugă" spre nord, până pe creasta Koncheto - o superbă, dar intimidantă porțiune de creastă de câteva sute de metri lungime și maximum un metru lățime, străjuită de o parte și de alta de prăpăstii de sute de metri. Pe majoritatea porțiunilor expuse există un cablu metalic, însă nu peste tot. Trebuie așadar pași fermi și inspirații adânci, însă peisajele sunt extraordinare.

Înapoi în șă, cu adrenalina la cote înalte, ultimii 300 de metri verticali pe versantul nordic al Vihrenului par simpli de la distanță. Poteca are însă multe porțiuni expuse, iar calcarul lustruit devine alunecos când este umed. Sunt și aici lanțuri care ajută pe porțiunile dificile, însă nu este un traseu ușor. Pe vârf, de la înălțimea celor 2914 metri, descoperi priveliști neîntrerupte spre cele patru zări - inclusiv până în Grecia și în Macedonia.

Am avut parte de o ultimă surpriză pe coborâre. La finalul enormei fețe sudice a piramidei Vihrenului - un vast plan înclinat, aparent fără sfârșit - am dat peste cinci capre negre, păscând liniștite la câțiva metri distanță. Câteva zeci de poze și filmulețe mai târziu, continuăm coborârea, doar ca să dăm peste alt ciopor. Și-apoi încă unul. Și-apoi încă unul. Umblăm printre zeci de capre negre, care se plimbă agale împreună cu iezi, păscând în lumina aurie a asfințitului. Plutim apoi spre vale obosiți, prăfuiți și fericiți. Ajungem în parcare odată cu Luna, care își revărsă sclipirea peste crestele de calcar alb. A fost finalul unei călătorii obositoare, însă dolda de întâlniri plăcute. Am sosit fără așteptări și am plecat fermecați de frumusețea ochilor Rilei și de solemnitatea piramidei Pirinului.

Povești

Via Transilvanica

De vorbă cu inițiatorul proiectului, Alin Uhlmann Ușeriu.

Text: Vasile Cipcigan, Andrei Huțanu

Foto: Tășuleasa Social

Drumul care unește, Via Transilvanica, a ajuns la 1077 km. Tășuleasa Social a inaugurat, la Gărâna, porțiunea de 256 de km care străbate județul Caraș-Severin. Este practic o nouă regiune Via Transilvanica: Terra Banatica.

Via Transilvanica este un proiect al Asociației Tășuleasa Social. Traseul final va avea aproximativ 1.400 km și va străbate țara de la Putna, la Drobeta Turnu Severin.



Am fost și noi la Gărbăna și am stat la povești cu inițiatorul acestui proiect, Alin Uhlmann Ușeriu.

Alin, vei avea nevoie de buletin de Via Transilvanica, pentru că ești peste tot! Cum a fost ultima etapă?

Vaaaaai, a fost foarte greu. Cred că niciodată nu am transformat așa de bine Tășuleasa Social într-un lazaret, în care

oamenii noștri chiar trebuie să se odihnească. A fost greu, pentru că am vrut și am aflat cât duce căruța noastră: deci 256 km prin Caraș-Severin, printr-un județ care are de toate, de la mediterană până la păduri în care te poți pierde de nu te mai găsește nimeni.



256 km, în cât timp?

Acest proiect se pregătește de un an de zile, dar noi de 2 luni și jumătate suntem efectiv pe teren; și sunt unii dintre oamenii noștri care practic nu au avut voie să vină acasă de 2 luni de zile. A fost frumos și a fost greu, dar așa trebuie să fie, pentru că proiectele noastre trebuie să aibă trăinicia lucrului bine făcut, iar nivelul de execuție trebuie să fie unul impecabil, pentru că altfel nu durează. Ori această monumentalitate a proiectului, faptul că el este cu borne de andezit la fiecare kilometru nu este întâmplător. Am terminat toate resursele, nu mai avem nimic. Noi am avut noroc că această carte - **27 de pași** - s-a vândut atât de bine (80 de mii de bucăți), pentru că s-a creat un cash flow util; dar acum suntem mult înaintea resurselor pe care le-am putut primi. În același timp, la 3 ani nu am avea niciun drept să ne plângem, pentru că am adunat peste un milion de euro pentru o cărare, pentru o iluzie. Așa că, dacă punem la socoteală toate lucrurile acestea, este timpul să ne odihnim; și poate că este timpul să vedem cum facem ultimii 300 de km. Calitatea și nivelul de execuție au crescut mult de la Bistrița-Năsăud la Caraș-Severin, al 8-lea județ din poveste, dar în același timp am văzut că am putut constitui și o comunitate. Avem un grup critic enorm, care merge, astăzi sunt 300-400 de oameni pe Via Transilvanica

în fiecare zi și vedem ce se întâmplă pe grupurile lor de socializare. De partea cealaltă, sunt oameni care ne mulțumesc că le-am salvat afacerea.

Am fost în zone în care acum câțiva ani ciobanii ne spuneau să plecăm de acolo, că e zona lor; iar acum același cioban mă așteaptă cu caș, cu mâncare și ne mai pofteste pe la el.

Aici e nevoie de o reglementare, dar nu numai pentru proiecte mari. În momentul în care un cioban conduce țara asta, din cauză că el nu are pur și simplu nicio regulă, atunci este nevoie de proiecte ca Via Transilvanica, dătătoare de reguli. Eu am spus tuturor, inclusiv grupului critic (este nevoie de unul, pentru că altfel nu ai cum să progresezi): "Ajutați Via Transilvanica, pentru că asta poate să deschidă porți care au fost ferecate". Vorbim de o lege a traseelor și nu vorbim doar de munți. Deși avem acum mii de oameni care merg cu bicicleta prin câmpii și pe dealuri, nu avem niciun traseu tematic omologat legislativ. De 3-4 ani este o inițiativă legislativă care se plimbă de la Ana la Caiafa și nu reușește să fie semnată odată pentru totdeauna la un lucru atât de simplu! Cum să nu ai trasee într-o țară cu potențial și să ții la nesfârșit o legislație care nu se mai potrivește cu zilele acestea? Noi avem totuși



norocul că statul român (și iată, prezența unui ministru aici o arată) a reușit să recunoască măcar Via Transilvanica, dar nu este destul. Așa că eu cred că Via Transilvanica este cel mai important ambasador pe care îl poate avea România: nu noi singuri, ci voi, cei care ne critică. Și putem, prin acest ambasador, să ne reînvățăm noi țara, să prindem drag de ea. Sunt atât de multe cărări în România care ar putea fi făcute; dar care este standardul, care e legislația, cine are grijă de ele pe urmă? Dacă rămânem noi singuri cu Via Transilvanica... E un proiect frumos, dar care va crăpa la un moment dat. Noi construim și avem grijă, dar apetitul românilor pentru distrugere e enorm.

E fascinant cum aduceți oamenii alături de proiectul acesta, de la comunitatea care se naște în jurul lui și până la autorități, oameni cu funcții de răspundere. Într-o țară în care interesul politic primează, în care nu se poate absolut nimic, iată că aici se poate.

Meritul nostru aici e mic. Eu aș zice că în 21 de ani de activitate, dacă n-am fi învățat să adunăm oamenii la proiectele noastre, înseamnă că ar trebui să fim desființați. E meritul proiectului că e bun, asta e de fapt ceea ce adună oamenii la un loc. Aici, la Via Transilvanica, noi am trecut special peste Via Mariae: un traseu care e mai lung ca al

nostru, mai frumos, important pentru comunitatea maghiară și religioasă. În acest traseu am trecut și am sablat, din fonduri pe care nu le aveam, Colinele Transilvaniei, pentru că sunt 10 organizații care sunt puternice acolo, prin zona Sighișoarei și prin zona Hârtibaciului, care merita să aibă asta. Vom trece și prin Țara Hațegului, încercând să promovăm și această zonă. Deci problema cea mai mare a noastră e că noi avem insule cu hău între ele, de aceea nu reușim să fim o voce. Ori exact de asta spun eu: că Via Transilvanica este un proiect bun, peste așteptările Tășulesei Social. Noi am adunat tot timpul oameni, dar ce folos? Nu am schimbat niciodată realmente ceva, cum schimbă Via Transilvanica. Dar ea creează o mare liniștită între aceste insule: ele devin un arhipelag, iar acest arhipelag are forță. Fără să facem acum niște reguli, va fi mai rău pentru noi toți. Eu am fost profund invidios atunci când a venit Papa Francisc în România, el a avut un slogan foarte frumos: "Să mergem împreună". Atât de frumos a putut să spună în puține cuvinte, iar ideea nu ne-a venit nouă! Dar am învățat atunci că "să mergem împreună", cu grijile noastre diferite, cu zonele noastre diferite, cu proiectele noastre diferite, este o forță.

Iată că ați reușit să includeți proiectul în PNRR.



Forța proiectului, nu noi. Eu am stat aseară prima dată de vorbă cu ministrul Ghinea: nu l-am cunoscut, nu suntem frați; dar forța proiectului și a activităților noastre din spatele acestui proiect au fost lucrurile care l-a adus în atenție.

Acum ne odihnim; pe urmă vom căuta resurse, care iarăși este o provocare. Mai avem încă 300 de km de realizat, dar avem foarte multe resurse deja blocate în proiect, pe care trebuie cumva să le recuperăm, pentru că nu ar fi fair ca noi să avem resursele blocate într-un proiect care este național. Noi în momentul acesta avem mai mulți kilometri decât au fost finanțați.

Despre ce sume vorbim?

Nu aş putea să le estimez acum; dar aş vrea să fie sub 2 milioane toată povestea aceasta, pentru că aş vrea să arătăm că poți să faci lucruri cu o relevanță internațională cu numai 2 milioane de euro. Așa că, la cum cunosc acum zona Hunedoara și Alba, mai avem nevoie de 500-600 de mii de euro, dar mai avem nevoie și de un tampon; pentru că, dacă rămânem complet fără bani când am terminat proiectul, atunci nu vom putea să-l ținem în viață. Ori aş vrea totuși să se transforme într-un proiect național și să nu rămână un proiect Tășuleasa Social, pentru că grija unui proiect de o asemenea anvergură e ceva ce te va strivi.



Un mesaj pentru cititorii Outdoor Magazine?

Cititorii Outdoor Magazine trebuie să știe că Outdoor Magazine e cel care ne-a citit pe noi în acest proiect. Vă mulțumesc că sunteți alături de noi, știu că publicul vostru e unul care ține în echilibru toate potecile

din țara asta. Mergeți, vă rog, pe Via Transilvanica. Oricât am fi noi de zmei, oricâte resurse am alocat, proiectul se oprește la jumătate dacă nu-l parcurgeți, dacă nu îl degustați, dacă nu sunteți atenți la ceea ce are această țară din belșug.





Rock'n Snow®

MAGAZIN DE
ECHIPAMENT
OUTDOOR

Locul de unde începe aventura ta!

www.rocknsnow.ro

Black
Diamond

ORTOVOX

deuter

BLACKYAK

PETZL

CT
climbing
technology

BEAL
DIRECT
ALPINE

eh

LA SPORTIVA

SCARPA

sensor
climb

sherpa

Echipament



Work or travel? Ambele!

Text: Sorin Barboș

Foto: www.goalzero24.ro, www.ecoflowromania.ro



În ultimii ani, tot mai multă lume caută să evadeze din marile jungle urbane cu scopul de a avea mai multă liniște și natura aproape.

Pe lângă provocările de ordin sentimental, moral sau de altă natură, cei legați de joburile zilnice care presupun în special munca de acasă din fața calculatorului, mai au o altă provocare de natură tehnologică.

Evident că atunci când lucrezi de la calculator ai nevoie de curent, însă acesta nu este necesar doar pentru obiectul muncii, va aduce și un plus de confort.

Berile de după orele epuizante de muncă trebuie să fie bine răcite, mâncarea perisabilă trebuie să stea într-un loc ferit de căldură, insecte sau alți prădători de top, cum ar fi vecinul care a venit nepregătit în aventura din colțul uitat al naturii. Pentru toate acestea frigiderul devine cel mai bun prieten al tău, dar și un consumator redutabil de curent. Pe timp de seară, când țânțarul-armăsarul se autoinvită în grupul restrâns de prieteni sau membri ai familiei, lămpile cu a lor lumină caldă sau rece, după posibilități sau cunoștințe, îți vor lumina experiența din teren. Dacă tot e Campionatul European

Echipament

de Fotbal, mulți se vor folosi de acest pretext pentru escapada lor departe de ochii civilizației, însă cu semnal puternic de 4 sau chiar 5G pentru a urmări în "liniște" echipa favorită. Așadar, un televizor sau proiector vor încălzi atmosfera la propriu, prin cantitatea de curent consumată, și la figurat, prin trăirile telespectatorilor.

Pentru toate situațiile mai sus prezentate, dar nu numai, protagoniștii vor avea nevoie de curent electric. Unii îl obțin de la mașină, cu riscul de a suna apoi cel mai bun sau apropiat prieten pentru o depănare de urgență. Însă cei mai cei dintre cei care îndrăznesc astfel de aventuri, nomazii pentru care locuiau într-o rulotă, o șură izolată pe ceva deal, munte sau

fundul unei văi nu este un capăt de drum, apelează la ghidușenii care le oferă o autonomie peste puterea de înțelegere a celor care revin în fiecare zi de luni în curțile de beton ale orașelor.

Unele persoane sau entități le numesc Power Station, alții generatoare solare. Unii pur și simplu baterii, iar cei mai îndreptățiti să o facă numesc acel sistem Solar Power Set. Și, pe bună dreptate, deoarece chiar dacă funcționează și separat, împreună fac minuni.

Acest sistem, minune a lumii moderne, cuprinde cel mai important echipament. Simplu prin formă și denumire, complex în interior.



Bateria-minune, power station-ul zilelor noastre, reprezintă întruchiparea tehnologiei moderne, menită să facă viața mai ușoară celor menționați mai sus. Sub armura din aluminiu sau plastic găsim celula vie a acestui dispozitiv, cu diferite compoziții chimice menită să înmagazineze energia electrică; alte multe circuite sunt integrate pentru a face cât mai facilă utilizarea pentru fericitul deținător. La exterior, armura plasticoasă sau aluminizată e prezentată cu multe găuri în care omul își conectează cu ușurință echipamentele electronice fără a-și bate capul ce anume se află în magica cutie. Și totuși, în diminețile scaldate în razele proaspete ale unei noi zile de vară sau în stropii mari ai unei torențiale trecătoare se poate surprinde un moment de cugetare la imaginea surprinsă în care un astfel de aparat alimentează fabrica de bucurie spirituală numită espresso.

Minunea asta de cutie îți alimentează laptopul, espressoorul, frigiderul, proiectorul, telefoanele mobile, lanternele frontale sau orice altă electronică va găsi un port care să îi corespundă criteriilor de încărcare.

Și cum orice minune se mai și termină, așa și curentul din cutia magică. Dar disperarea ar trebui să



fie de scurtă durată dacă ai mai trecut prin asta și ți-ai luat măsuri de siguranță. Dacă ești norocos și vremea bună și însoțită te însoțește în escapadele tale, panourile solare vor avea grijă să îți ofere suficient curent cât să mai treci una sau mai multe nopți cu frigiderul, laptopul și telefonul funcționale. Dacă ești lângă mașină, 30 de minute cu motorul pornit te pot scoate din necaz.

Încrederea de sine nu dispare prea ușor știind că poți încărca cutia cu curent produs de soare de la mașină (prize de 12V) sau de la prize de perete, atunci



când este posibil. Ca orice lucru creat de om, și aceste echipamente au limite. Exploatarea lor se face în anumite condiții, cu bun simț și respect pentru natură.

Aceste sisteme au plusuri și minusuri, însă oferă mobilitate mai mare celor care o cer. Îți oferă multe, în special libertate de deplasare, dar și confortul utilizării cel puțin a unei părți a electrocasnicelor cotidiene. Sunt folosite în situații excepționale, ca de exemplu în cazul calamităților naturale, întreruperilor de curent frecvente, a muncii în spații deschise unde rețelele electrice sunt inexistente sau nu își au rostul. Aș crede că e prea mult spus faptul că astfel de tehnologii vor reanima zone rurale în care curentul electric e doar o expresie, însă un trend a pornit în această direcție. Va da posibilitatea celor mulți, care își câștigă existența din spatele tastaturii, să părăsească marile orașe unde poluarea, zgomotul și tot ce reprezintă o astfel de așezare să fie doar o amintire sau experiență de scurtă durată.

Ce ar trebui să știi înainte de a achiziționa un astfel de echipament?

Care sunt consumatorii care urmează să fie conectați? Frigider auto, sistem de iluminat, laptop, telefon, espresso, etc. Ține cont de faptul că există șanse rezonabile ca acestea să funcționeze simultan pentru o perioadă scurtă de timp.

Care este perioada maximă (zile) în care va fi exploatat?

Nu sunt impermeabile, rezistente la căzături.

Trebuie avut în vedere spațiul unde urmează a fi depozitat: în mașină sau casă.

O consiliere corectă vă poate scuti de bani aruncați și timp irosit. Sunați cu încredere reprezentantul magazinului de unde intenționați să faceți achiziția. Unii oferă spre testare aceste echipamente, deci nu fiți timizi și întrebați și despre asta.

Munca înnobilează omul și tehnologia îl ajută chiar și atunci când monotonia vieții cotidiene pune stăpânire pe el. Pentru cei care nu au încercat acest mod de lucru sau de a călători poate părea un moft. Pentru cei care deja o fac, e un mod de viață.

Un munte de istorii ORIGINILE MISTERIOASE ALE ALPINISMULUI

Text: Dan Burlac

**Dragi muntomani,
în rândurile ce urmează vă
invit să facem o
"ascensiune în sens invers"
- dacă îmi permiteți imaginea,
în istoria și originile
alpinismului
care este la fel de
surprinzătoare și fascinantă
ca o tură în aerul rarefiat al
înălțimilor.**



Muntele, acest templu majestuos, impresionant, înfricoșător câteodată, a inspirat dintotdeauna sentimente profunde, puternice; niciodată indiferență.

Odată cu evoluția umanității, și relația cu muntele și cu vârfurile ascunse în nori a evoluat, iar oamenii au început să coexiste cu acestea.

Din diverse motive, oamenii au început să-și schimbe atitudinea față de piscurile înalte și frica a început să fie înlocuită cu o formă de curiozitate, căutând avantaje care să le fie de folos în viața de zi cu zi, la vânătoare, în războaie, ritualuri religioase sau pur și simplu din dorința de aventură, inspirată de frumusețea munților.

Hai să fim de acord cu varianta oficială că actul de naștere a alpinismului a fost "semnat" de legendara echipă formată din Michel Gabriel Paccard, un doctor mai mult decât aventurier și Jacques Balmat, un soi de "Indiana Jones" din Chamonix, un respectabil vânător de cristale prețioase; în 8 august 1786, au reușit incredibila performanță de ascensiune pe Mont Blanc. Ei au fost probabil mai norocoși sau mai bine pregătiți decât cel care este considerat părintele alpinismului - omul de știință elvețian Horace Bénédict de Saussure care a încercat

de mai multe ori să urce pe miticul vârf, unde a ajuns într-un final, dar la un an după expediția celor doi francezi din Chamonix.

Dar nu despre aceste povești vreau să vă scriu acum, ci despre ce a fost înainte; că doar munții au fost "acolo" dintotdeauna. Ce povești ascunde trecutul omenirii până la "nașterea oficială" a alpinismului?

Știați oare că istoria primului alpinist, confirmat de cronici, a fost în vecinătatea noastră? Vorbim de anul 181 înainte de Hristos, când istoricii vremii ne-au lăsat mărturie despre regele Filip V de Macedonia și ascensiunea lui pe muntele Emo de pe teritoriul Traciei, unde "a urcat pentru a vedea cele două mări". Se bănuiește că este vorba de vârful Musalla, de 2925 m, din Bulgaria de astăzi. Această ascensiune a fost confirmată de către Titus Livius în scrierile sale, deci povestea este cu siguranță de luat în considerare.



Tot din acele vremuri îndepărtate mai avem confirmarea ascensiunii pe vulcanul Etna (3340 m) a împăratului roman Hadrian, în 126 AC, și a lui Jebel Aqra, pe Muntele Casius (1769 m), în Syria, în 132 AC.

Sărim repede la o perioadă "mai apropiată" și la două nume legendare ale literaturii universale. Este de notorietate pasiunea autorului "Divinei comedii", Dante Alighieri, pentru călătoriile pe munte. Se pare, dar nu se poate afirma cu certitudine, că Alighieri ar fi urcat pe muntele Falterona împreună cu un alt poet, Pietra de Bismantova, lucru menționat în "Divina Comedie". Ce este sigur e că pe 26 aprilie 1336 Francesco Petrarca precis a urcat pe Muntele Ventoux (1909 m) din Franța, "împins de dorința de vedea un astfel de pisc", după cum au rămas mărturiile scrise ale acestuia.



Veți spune că nu e mare lucru, că la noi și în alte diferite locuri păstorii sau muntenii erau deja plictisiți de "ascensiunile" pe platourile montane sau pe vârfuri accesibile; dar istoria se bazează mai ales pe documente scrise. Cronicile amintite mai sus sunt printre primele din istorie care confirmă mersul pe munte.

Douăzeci de ani mai târziu, recordul lui Petrarca "a căzut" și la 1 septembrie 1358, după două tentative, Bonifacio Rotario d'Asti reușește să atingă cei 3538 m ai vârfului Rocciamelone, din Alpii Piemontezi, considerat la vremea respectivă cel mai înalt vârf din acel masiv. Același Petrarca a mai făcut o drumeție pe muntele Dente del Vaution (1483 m) din partea elvețiană a masivului Jura. Poate că atunci a scris minunatele versuri:

***Stinger și plin de gânduri, adesea rătăcesc
Pe drumuri neumbrate, cu pași înceți, târzii,
Și în țărână caut cu ochi atenți și vii
Vreo urmă omenească pe care-o ocolesc.***

Vremurile trec și istoria mai reține o extraordinară aventură a căpitanului Antoine de Ville, din armata regelui francez Charles al VII-lea. În 1492, el a urcat faimosul Mont Aiguille (2097 m) din Franța, probabil la inițiativa personală a regelui. Mi se pare remarcabil faptul că următoarea ascensiune pe acest vârf s-a întâmplat abia la 400 de ani distanță de această dată istorică.

Din povestea noastră nu avea cum să lipsească genialul Leonardo da Vinci, care în 1511 a ajuns pe

vârful Momboso (actualul Cimma di Bo - 2556 m) din Alpii italieni. De dincolo de ocean, unde deja armatele de conquistadori făceau prăpăd, ne-a rămas ascensiunea din 1519 pe vârful Popocatepetl (5452 m) a căpitanului lui Cortes, Diego de Ordaz, pentru a căuta sulf necesar prafului de pușcă.

Arheologia ne-a lăsat la rândul ei nenumărate probe ale relației omului cu muntele. Există în Mali urme clare ale triburilor Telemii și Dogoni care se știe că în secolul 14 practicau alpinismul, din motive practice. La aztecii care trăiau în cultul soarelui pare logic să descoperim urme umane la mari altitudini; este cazul descoperirilor din Anzi, unde au fost găsite urme de ritualuri la aproape 7000 de metri înălțime. Cel mai cunoscut caz este al masivului Cerro el Plomo, din Anzii chilieni, unde se pare că era chiar "trafic" pentru a ajunge la 5434 m.

Am adunat aici o parte din poveștile omenirii legate de alpinism, dar ele sunt foarte multe, iar unele încă se mai studiază. Este clar că relația omului cu muntele a fost una vie și intensă. După ce i-a fost frică de zeii sau demonii din vârfurile acoperite de nori, omul s-a apropiat ușor de Măria sa, Muntele. O să mai revin și cu alte pagini de istorie interesante. Îmi doresc ca aceste rânduri să vă stârnească și pe voi să căutați să aflați lucruri surprinzătoare. Data viitoare vom povesti despre prietenul nostru Ötzi, care acum 5000 de ani a fost prima victimă cunoscută a muntelui.

Un gând bun și o inimă ușoară să aveți!

Mountainbiking și hiking în județul Mureș

Text: Andi Huțanu, Iancu Verdeș, Vasile Cipcigan
Foto: Andi Huțanu, Iancu Verdeș, Vasile Cipcigan, visit-mures.com

Plutesc ca un dop de plută în bazinul cu apă sărată al spa-ului ultra-elegant al hotelului Mureșul și toată oboseala acumulată în tura cu bicicletele pe Vârful Saca Mare se scurge încet din mușchi în apa caldă. Depășesc lejer timpul maxim recomandat de stat

în apa aceea, căci senzația e mai mult decât plăcută. Mă împing ușor cu degetele mâinilor de un perete și mă îndrept lent spre peretele opus de care mă împing apoi cu degetele picioarelor. Mă muncesc să nu mă gândesc la nimic, dar îl aud din când în când pe Iancu înotând în



Cover Story

Orașul Sovata își datorează adevăratul renume Lacului Ursu format la sfârșitul secolului al XIX-lea. În 1894, moșierul Sófalvi Illyés Lajos a obținut dreptul de utilizare a lacului, în 1900 a înființat Sovata de Sus, iar peste un an a obținut calificativul balnear. A cumpărat Baia Veress, aparținând bisericii reformate, și apoi toate băile din Sovata au fost administrate de el.

atâtea stațiuni din România, apoi la Sovata pe care am descoperit-o acum: frumoasă, îngrijită, zâmbitoare și, da, elegantă. Nu cred că există o altă stațiune în țară care să fi cunoscut o dinamică precum Sovata.

Totul a început cu 16 ani în urmă, când un investitor străin, proprietarul unui lanț hotelier internațional, a preluat principalul hotel din stațiune, l-a reabilitat și modernizat și l-a adus la patru stele, cu tot cu baza de tratament și spa-ul. Acela a fost momentul de cotitură: turiștii, în principal străini, majoritatea din Ungaria, au început să redescopere această stațiune balneară, cu rezultate excelente în afecțiuni ginecologice, respiratorii, reumatice, sau ale aparatului musculo-scheletal. Și, fiindcă parteneriatele puternice atrag noi parteneri puternici, alți investitori, atât din Ungaria, dar mai ales din România, au ales să investească aici. În acest moment stațiunea se laudă cu două hoteluri de patru stele, unul de trei stele superior, alte două hoteluri de patru stele sunt deja în construcție, iar în cel mult doi ani, aici va fi edificat și un hotel de cinci stele. Dar nu neapărat clădirile cu stele multe fac această stațiune frumoasă, ci toate vilele vechi și hotelurile atent reabilite pentru a păstra spiritul vremilor trecute, dar aduse, cu grijă, în secolul XXI. Plus trotuarele, spațiile verzi și, mai ales, ștrandurile, care dezvăluie faptul că Sovata e acum pe mâini bune. De gospodari. Lacul Ursu este unic în lume din mai multe motive: este cel mai mare

piscina mare, cu apă dulce și, când deschid ochii, remarc benzile de led-uri așezate din loc în loc, discret, între elementele curbate ale tavanului de lemn, o operă de artă în sine. Nu pot să nu mă gândesc în acele momente la Sovata pe care o știam în urmă cu 20 de ani, cu clădiri în paragină, unele părăsite, cu acel aspect neîngrijit întâlnit, din păcate, în



și cel mai fierbinte lac helioterm, dar, mai ales, este singurul lac la care datele referitoare la geneză se cunosc cu precizie, adică 27 mai 1875, ora 11.00. Data și ora au fost hotărâte pe baza procesului-verbal înregistrat la notarul public de către Dr. Lengyel Béla, document prezentat la Budapesta în 1898. Procesul-verbal a fost întocmit în 30 octombrie 1897 și conține

mărturia unui localnic din Sovata și a doi paznici de sare. Potrivit acestora, la acea dată și oră, o rupere de nori a antrenat fânul și resturile vegetale de pe pășune, care au obturat gaura din muntele de sare, iar în acest fel s-a ajuns la un lac cu o adâncime de aproximativ 18 metri.

Fenomenul heliotermic (acumulare de energie termică) este provocat de faptul că pârâurile care se varsă permanent în lac și precipitațiile anuale formează un strat de apă dulce de câțiva centimetri la suprafața apei sărate. Acest strat de apă dulce de la suprafață împiedică răcirea apei sărate care acumulează permanent căldura.

Acum, că s-a reconstruit, Sovata se redefineste. Nu mai vrea să fie percepută doar ca o stațiune pentru cei în căutarea leacului pentru boala lor. Sovata se dorește a fi o stațiune turistică, nu doar balneară. O stațiune pentru toată lumea, inclusiv pentru oamenii activi și chiar pentru căutătorii de experiențe outdoor

Sovata a fost declarată, în 2019, cea mai completă stațiune balneară din România. Aici, toate elementele: apa, pământul și aerul au proprietăți curative. Adică apa sărată, nămolul saposalic și aerul extrem de curat și foarte ionizat. Toate bazele de tratament din stațiune folosesc nămol din Lacul Ursu sau din Lacul Negru, fiecare cu particularitățile lui.

Vilele și hotelurile construite în secolele XIX și XX îi oferă stațiunii Sovata o atmosferă specială. O astfel de construcție este și Hotelul Mureșul, acum de 3 stele, situat chiar în centrul stațiunii balneoclimaterice, la aproximativ 150 de metri de Lacul Ursu. Centrul Health SPA amenajat în subsolul hotelului cuprinde o piscină mare cu apă dulce, un jacuzzi, un bazin cu apă sărată, saună finlandeză și cu aburi, spațiu de relaxare, masaj, cameră cu sare, dar și un bar pentru ca relaxarea să fie completă.



și turism de aventură. Așa am ajuns și noi acolo. Și da, certificăm că ai ce face dacă-ți dorești o vacanță sau un weekend activ la Sovata. Ca totul să fie clar de când ajungi acolo, aleea care înconjoară Lacul Ursu este completată de o pistă de alergare, îngustă, dar cu suprafața specială pentru cei care nu-și pot bea cafeaua decât după câteva ture de pistă. Apoi, toată zona din jurul acestui lac este amenajată ca o pădure-parc: traseul ecodidactic al sării te poartă pe alei îngrijite, completate cu structuri frumoase de lemn, o plimbare pe care o recomandăm familiilor cu copii și, de altfel, tuturor celor care ajung aici și care vor să-și umple alveolele pulmonare cu celebrul aer al stațiunii. Plimbarea nu durează foarte mult, o oră – o oră și jumătate, dar cu siguranță te umple de frumos și de stare de bine. Există și o fermă de unde se poate pleca călare pe diverse trasee, dar, dacă vrei să te miști cu adevărat, există două activități pe care le recomandăm: hiking și mountainbiking.

De la Centrul de Informare Turistică am primit un pliant care descrie opt trasee de drumeție, cinci dintre ele fiind accesibile și cu bicicleta de munte.

1. Sovata – Vârful Saca Mare (1777 m) prin Valea Soveții și pe la Stâncă Mesei – un traseu de șase ore, 18 km, cu diferență de nivel de 1200 de metri. Foarte frumos, noi l-am parcurs cu biciclete de munte electrice, la urcare, dar, atenție: pe final urcarea devine abruptă și foarte dificilă pentru biciclete, pieptișă pentru cei care parcurg traseul cu piciorul.

2. Sovata – Vârful Saca Mare de la Lacul Tivoli, pe la Dealul Cireșului și Piatra Roșie este tot un traseu de șase ore, 17 kilometri și aceeași diferență de nivel de luat în seamă: 1230 de metri

3. Stâna de Vale – Vârful Saca Mare, pe la pârtia de schi – recomandat și pentru mountainbike. Traseu de șapte ore (hiking), 20 de kilometri și diferența de nivel deja cunoscută: 1200 de metri. Dacă mergeți cu bicicleta, finalul ascensiunii este foarte dificil, mai mult ca sigur veți împinge bicicleta. Coborârea, în prima parte, devine, astfel, foarte tehnică, nu o parcurgeți pe bicicletă decât dacă știți ce să faceți cu ea.

4. Stâna de Vale – Vârful Saca Mare pe Valea Sebeșului – 19 km, 6 ore și ... ghici!: diferență de nivel de 1200 de metri. Chiar dacă, cu cei 1777 de metri altitudine, este cel mai înalt din zonă și priveliștea este absolut năucitoare, Vârful Saca nu este singurul obiectiv de hiking/ mountainbiking din Sovata. Și nici singurul punct cu priveliști superbe.



5. Săcădat – Culmea (Vârful) Beheci (1080 m) prin Valea Isuica – traseu recomandat și pentru biciclete – un traseu mult mai lejer decât cele descrise mai sus, de doar trei ore (hiking) și 9 kilometri, cu o diferență de nivel de 550 de metri, dar care ne promite un peisaj mirific, un izvor-legendă și o capelă construită pe ruinele altei capele medievale

6. Strada Praidului – Piatra Șiclodului (1028 m) – recomandat de asemenea cicliștilor montani – 570 de metri diferență de nivel, 8 km, 3 ore (pentru cei care-l parcurg cu piciorul).

7. Strada Cerbului – Cetatea Rapsoné pe la Dealul Căpâlna sau Dealul Capelei - traseu frumos, accesibil și cu bicicleta, 8 kilometri lungime, 420 de metri diferență de nivel și 3 ore de mers pe jos. Întoarcerea e prin Stâna de Vale.

8. Strada Restad – Culmea Beheci prin Pădurea Ruginii, pe lângă Muntele Rotund – traseu de hiking, 11 kilometri, 620 de metri diferență de nivel, patru ore de mers dus-întors.

Acestea sunt doar 8 sugestii de trasee marcate în zona stațiunii Sovata, de diferite grade de dificultate. Dacă ajungeți acolo, puteți face și diverse combinații. Noi, de exemplu, am urcat pe biciclete pe Vârful Saca Mare prin Valea Soveții și am coborât apoi pe Valea Sebeșului. Traseu lung și foarte greu pentru biciclete, atât pe urcare (chiar dacă am beneficiat 80% din urcare de asistare electrică), cât și pe coborâre. Dar, toată povestea turei noastre, v-o spune lăncu în cele ce urmează.

Spre Vârful Sacă Mare



După surpriza Sovatei, ne-am întâlnit cu membrii Salvamont Laszlo și Attila, pentru un tur cu bicicletele electrice până pe Sacă Mare, cel mai înalt vârf din Munții Gurghiu, aflat la circa 20 de kilometri de stațiune.

Avansăm în dimineața însorită, verde și ciripitoare, lăsând în urmă ultimele gospodării, pajiști și livezi ale Sovatei. Urcăm molcom pe macadamul umbros al unui drum forestier ce urmează cursul râului Sovata, spre creasta principală a Munților Gurghiuului. Motoarele zumăie reconfortant, iar zămbetele sunt pe măsură. *"Tu câte bețe ai?" "Îmi lipsește doar unul"*: nivelul bateriilor scade treptat, însă avem încredere în autonomia de 110 de kilometri indicată la pornire, și în faptul că a doua jumătate a celor 50 de kilometri estimați va fi exclusiv la vale. Singurul care nu are preocuparea bețelor este Attila - el a ales varianta cinstită și pedalează pe un MTB normal, fiind preocupat doar să țină pasul cu noi.

"Laszlo, tu cât de des vezi ursul aici prin munți?" "Păi, aproape de fiecare dată. Am cu mine tot timpul fluierul și spray-ul, dar acum nu le-am luat, că suntem mulți". Înghițim



La înălțimea de 1776 de metri, Saca Mare este cel mai înalt vârf din munții Gurghiu și o ilustrare perfectă a originii vulcanice a acestora, prin caldeira pe care o străjuiește.



În sec și ne tragem nițel mai aproape unii de alții. Ca să ne încurajeze, Laszlo, care lucrează aici tot anul, ne povestește că sus, în creastă, poți să vezi ușor cocoși de munte; în perioada de împerechere, cocoșii devin preocupați de un singur lucru, fiind foarte ușor de observat pe platoul Saca. Îmi promit să revin aici în aprilie și să urc pe platou cu schiurile de tură; se poate schia bine aici, iar lângă Sovata se află și o pârtie de schi roșie de circa 1200 metri lungime; există și planuri pentru construirea unui întreg domeniu schia-bil, care să urce în altitudine spre creasta principală a Munților Gurghiu.

Drumul urcă constant; din loc în loc, peisajul este punctat de mici căderi de apă ale afluenților ce curg de pe versanți; există și două izvoare amenajate pe această urcare, fiind indicat să "faci plinul" aici înainte de a ajunge în creastă. După circa două ore de urcare, suntem la jumătate cu bateria, dar ne încurajăm spunându-ne că am trecut de jumătatea urcării, fără să știm că a doua jumătate este mult mai hotărâtă. Lăsăm în dreapta pâraul Sovata și poteca turistică marcată spre vârful Saca - prea abruptă pentru biciclete - și continuăm pe drumul ce face o buclă largă spre nord, aruncând ochede



îngrijorate norilor întunecați ce se învâlburează în urmă.

Ajunși la următoarea intersecție, Laszlo ne arată o porțiune mai largă a drumului: "Aici ateriza elicopterul lui Ceaușescu, când venea la vânătoare!". Facem ochii mari și continuăm pe drumul ce șerpuiește acum prin pădurea de brad, presărată cu tufe mari de afine și merișoare. Trecem și de un adăpost de vânătoare folosit de dictator, unde afișajele bicicletelor încep să clipească îngrijorate, iar un kilometru mai târziu, bateriile își dau obștescul sfârșit, simultan cu venirea ploii; am fost poate prea entuziaști cu nivelul de asistență, iar acum trebuie să compensăm împingând în sus cele 25 de kilograme de bicicletă. "Alimentăm" cu sandviciuri și ciocolată, apoi ne avântăm pe ultima bucată de urcuș.

Ajungem obosiți la poteca ce duce către vârf; pentru că vom reveni aici, pitim bicicletele rămase fără baterii în tufișuri și pornim pe jos spre vârf, simțindu-ne cu 25 de kilograme mai ușori. Poteca virajată parcurge jnepenișul ce adăpostește cocoșii de munte; trecem pe lângă un refugiu montan recent construit de Salvamont Mureș, iar după circa 15 minute ne regăsim pe vârf. Ploaia s-a oprit, crâmpetele de ceață se ridică de pe versanți, însă norii ne limitează încă priveliștile; chiar și așa, este frumos. Laszlo ne indică cu degetul cele patru zări și ne enumeră munții pe care îi poți vedea în zilele senine: Făgărașul, Ceahlăul, Harghita și mulți alții, în timp ce Attila ne arată câteva poze făcute de el, ca dovadă. Însă asta nu e tot: continuăm circa o sută de metri spre nord-est și ne dăm seama că stăm în buza stâncoasă a marelui crater vulcanic situat în centrul munților Gurghiu. Caldeira de aproape 5 kilometri diametru este evidentă și impresionantă, un peisaj aparte în munții noștri, fiind desemnată de altfel rezervație peisagistică.



Regăsim bicicletele și ne pregătim de coborârea de peste 15 kilometri spre stațiunea Sovata. Prima treime este mai tehnică - un drum îngust cu porțiuni abrupte, presărat cu șanțuri, bolovani și lemne. Odată ajunși pe valea Sebeșului, panta se îmblânzește, iar drumul devine tot mai neted pe măsură ce ne apropiem de Sovata. Ploaia care a trecut și pe aici se ridică acum sub forma unor șuioare de aburi în razele piezișe ale soarelui de după-amiază, iar noi trecem printre ele ca niște năluci.

La final am adunat 50 de kilometri și aproape 1500 de metri de urcare. Este așadar o tură care trebuie luată în serios atât din cauza distanțelor mari, cât și a caracterului izolat și lipsei semnalului pe cea mai mare parte a traseului. Noi am parcurs-o însă cu bine, chiar dacă unii dintre noi au fost la prima tură pe teren montan, iar recompensa ne așteaptă la Nemeth Resort, sub forma unei mese copioase cu specialități locale.

Nemeth Resort se află într-o zonă liniștită și verde a stațiunii Sovata, având o curte uriașă cu locuri de joacă, două piscine, restaurant, centru spa și wellness. De aici se pot închiria biciclete electrice, iar de la pensiune pornește o potecă amenajată spre lacul Ursu, aflat la doar 800 de metri distanță.



Scaunul Domnului *– un loc de popas al zeilor*



Prima dată l-am văzut din mașină. Mi s-a părut spectaculos. Ideea că în câteva ore am să ajung acolo sus pe acel uriaș platou mă încălzea de energie. Scaunul Domnului se ridică la doar 1381 metri, dar privindu-l din

depărtare ți se pare că se termină acolo unde începe cerul.

Scaunul Domnului este una dintre cele mai cunoscute atracții turistice ale defileului Mureșului.



Rezervația naturală - pentru că Scaunul Domnului este o rezervație naturală - se află deasupra localității Deda Bistra. Zona este considerată cea mai vestică parte a Munților Călimani. Roca din care este formată această superbă formațiune este andezitul. Faptul că această rocă este mai dură decât rocile din jur a

generat această formațiune sub formă de platou imens.

Asta a fost prima mea impresie - un platou imens!!! Doar văzându-l din depărtare te provoacă la o explorare.

Accesul se poate face cu mașina pe DN 15 până la ieșirea din localitatea Bistra Mureșului, aproximativ la 36 km de Reghin.

Având în vedere faptul că este un monument natural des vizitat de turiști, există mai multe trasee de acces spre superbul platou, trasee bine marcate, amenajate și întreținute. Nu este ușor să ajungi sus, în vârf, diferențele de nivel făcând ascensiunea noastră dificilă, o reală provocare fizică. Dar dacă era ușor își pierde din farmec. Lucrurile deosebite sunt greu de atins, însă satisfacția este cu atât mai mare cu cât drumul a fost mai anevoios.

Eu am citit despre trei trasee de acces către platou. Primul traseu și cel mai folosit este marcat cu "Bandă Albastră". Acesta începe din satul Deda Bistra și are o lungime de aproximativ 9 km. Dificultatea traseului este una medie, putând fi parcurs în 3-4 ore. Parcurge pășuni, păduri de stejari, păduri de fagi (cu cei mai mari fagi pe care i-ai văzut), zone mai abrupte, dar foarte spectaculoase. Atunci când ți se pare dificil este suficient să ridici ochii; frumusețile Văii Mureșului îți vor da impulsul de energie necesar pentru a-ți continua ascensiunea. Traseul traversează, înainte de vârful Scaunul Domnului, o frumoasă pădure de conifere.

Un alt traseu de acces spre Scaun este combinația dintre traseul marcat cu "Cruce Albastră" și cel marcat cu "Triunghi Albastru". Este puțin mai lung decât traseul prezentat anterior, dar dificultatea rămâne tot medie. Începe de pe drumul forestier Deda Bistra și urcă pe Valea Zapodia Cu Cale. Păduri de foioase alternând cu păduri de conifere și treceri

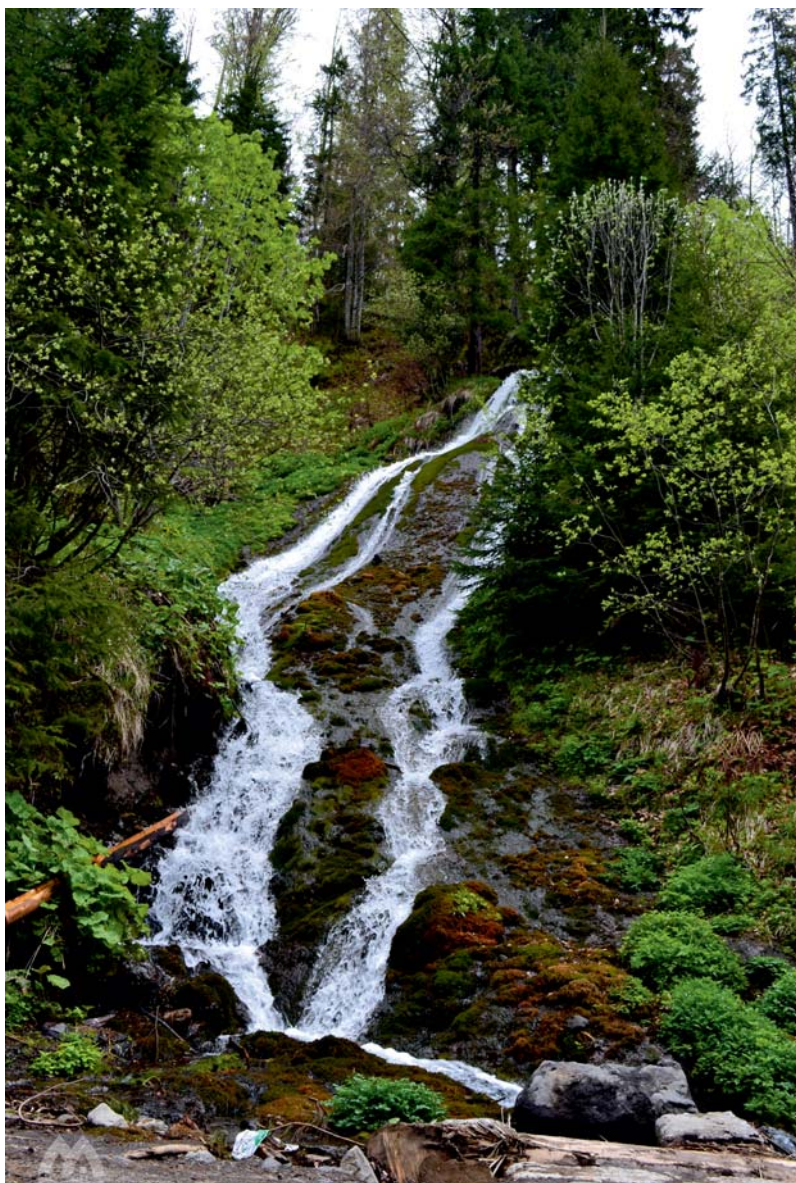


de apă fac din acest traseu unul deosebit de frumos. În partea superioară, pe ultima porțiune a traseului, panta se înăsprește, dar se apropie recompensa și parcă pasul te grăbește...

Cel de-al treilea traseu, cel mai lung și mai dificil, este traseul marcat cu "Punct Albastru". Eu pe acesta am urcat. Pornește din satul Gălăoia din dreptul cabanei Gălăoia, urcă pe Valea Zapodia Cu Pod, până la Poiana de Mijloc și de aici spre vârful Scaunul Domnului. Traseul pe Valea Zapodia cu Pod este unul extrem de frumos. Pădurea de foioase de la bază lasă încet încet locul coniferelor care îți oferă o adevărată grădină montană. Trecherile peste cursurile de apă sunt ușor de abordat. S-ar putea să vezi urme de urs pe această vale, dar nu este cazul să îți faci griji. Dacă sunteți un grup mai numeros este suficient să vorbiți mai tare, să faceți zgomot și cu siguranță veți rămâne doar cu fotografiile cu urmele. Primăvara veți fi întâmpinați și de petice de zăpadă, iar pârâurile ce coboară de pe creastă vor avea un debut ridicat.

Ei... dar v-am povestit despre cum să ajungi sus pe Scaunul Domnului și nu v-am spus de ce să ajungeți sus. Am vorbit despre provocarea ascensiunii, dar frumusețea peisajului te lasă gură cască. Această cetate naturală parcă străjuiește lanțul Călimanilor. De pe "zidurile" ei poți admira creasta Călimanilor cu vârfurile Bistricior, Pietrosu Călimanilor, Negoiu Unguresc și vârful Rețiș.

Scaunul Domnului – legenda spune că pe acest loc va sta Dumnezeu la Judecată. Mie mi se pare că acest platou se potrivește de minune pentru un picnic, un loc



de picnic al zeităților în superba grădină a Carpaților. De aici și până pe Olimp e doar un zbor scurt...

Dar nu uitați! Dacă vă doriți o excursie plăcută începeți cu o informare prealabilă, apoi echipați-vă corespunzător unei ture pe munte. Prietenii și aparatul foto nu trebuie să lipsească.



A man with a red backpack is seen from behind, standing in a grassy field and looking towards a range of mountains under a blue sky with white clouds. The man is wearing a light-colored short-sleeved shirt and shorts. The mountains in the background are rugged and have some snow patches. The sky is bright blue with large, fluffy white clouds. In the foreground, there is tall grass and some evergreen trees.

Interviu

IULIAN COZMA

ghid montan

“din ultimii 20 de ani, 10 i-am petrecut pe munte ”

Interviu realizat de Dan Izvoreanu

Iulian Cozma este unul dintre cei mai experimentați ghizi montani din România și unul dintre pionierii acestei meserii, pe care o practică de peste 20 de ani. Merge pe munte din copilărie și nu își poate imagina viața fără el. Și noi ne știm tot de vreo 20 de ani și întotdeauna am admirat la el profesionalismul, determinarea și pasiunea necondiționată pentru munte.

Părinții tăi erau montaniarzi, de la ei ai moștenit această pasiune?

Da, însă cel mai mult mergeam cu tata iarna la schi. Îmi amintesc și acum de concursurile de schi alpin organizate pe Valea Sâmbetei sau în munții Bucegi înainte de 1989. Apoi, undeva prin 1985, m-am înscris la un curs de muzeografie la Casa Pionierilor din orașul Făgăraș. În 1989 am apărut în revista Cutezătorii, după ce am participat la un concurs de ture montane, în care noi am parcurs traseul lui Negru Vodă Călare, de la Breaza la Voina, peste munți. A fost o tură memorabilă de 2 săptămâni în care am aflat ce înseamnă viața la cort și supraviețuirea în natură. Noi am luat locul I pe țară și așa am apărut în revista Cutezătorii. După aceea, în perioada liceului am început să merg din ce în ce mai des pe munte, pentru că locuiam la poalele Făgărașului, iar bunicii mei erau din Ucea de Sus.

Și cum ai devenit ghid montan profesionist?

Nu a fost o decizie de azi pe mâine. În 1993 eram student în Brașov și în vremea aceea am aflat de C.P.N.T. (Clubul pentru Protecția Naturii și Turism), club care există și astăzi. Atunci era un club studențesc. Iarna se organizau tabere de schi în Făgăraș, cu instructori și tot tacâmul, la care am participat și eu.

O parte dintre instructorii de schi au înființat prin 1995 un ONG numit Asociația Ghizilor Montani din România (A.G.M.R). Prin 1998 au fost organizate cursuri acreditate de ghizi la care am participat și eu și așa am devenit ghid acreditat. Ulterior, cu încă un prieten am făcut un site, unde m-au contactat primii mei "clienți". Îmi aduc aminte perfect că erau doi studenți germani din Freiburg care au venit în România să vadă eclipsa totală de soare în august 1999. Am urcat cu ei pe Moldoveanu să vedem eclipsa, ceea ce nu s-a întâmplat, fiindcă a fost înnorat, iar cireașa de pe tort a fost o grindină groaznică ce ne-a prins la coborârea spre cabana Podragu. Așa că pot spune că botezul a fost memorabil. Eu pe vremea aceea lucram la PRO TV și au început să vină din ce în ce mai mulți turiști pe care îi ghidam pe munte. Iar la un moment dat a trebuit să aleg. Și am ales muntele.

Și iată că s-au împlinit mai mult de 20 de ani de când faci asta...

Au fost și câțiva ani mai dificili din punct de vedere economic, după 2001, când nu prea veneau turiști din afară, dar lucrurile au început să meargă mult mai bine după anul 2007 când turismul și frumusețile României au început să fie promovate în străinătate, iar România a intrat în U.E. Aveam așa de mulți turiști încât stabileam din luna august turele de schi din iarnă, iar din

Care este prima ta amintire legată de munte?

Prima mea tură de care îmi amintesc a fost pe Valea Sâmbetei în Munții Făgăraș, împreună cu părinții mei, pe vremea când existau popice în fața cabanei. Îmi amintesc că erau niște porți de lemn, de care erau prinse popicele cu lanțuri, ca să nu le ia vântul. Era prin 1979-1980.



octombrie-noiembrie deja stabileam turele pentru vara următoare. Ca o paranteză, pot să spun că din ultimii 20 de ani, 10 i-am petrecut pe munte (ca zile cumulate). Iar ca medie, în fiecare an mergeam cu 35 de grupuri, ceea ce înseamnă 35 de ture. Un grup poate avea de la o persoană la 20 de turiști.

Concret, în ce constă activitatea ta de ghid montan? Presupun că cei care optează pentru o excursie cu tine, sunt oameni pregătiți fizic și care pot să reziste la o

tură de mai multe zile pe munte.

Așa este. Ca un exemplu, cea mai lungă tură organizată de mine a fost de 35 de zile. Am pornit din Sighetu Marmăției și am străbătut pe schiuri distanța până la Porțile de Fier. Iar ca să-ți răspund la întrebare, noi venim cu pachete complete, adică preluăm grupul din aeroport și apoi ne ocupăm de cazare, masă, traseu și toate detaliile până în cele mai mici amănunte. Toate turele sunt personalizate pe dorințele și preferințele clienților, iar discuțiile premergătoare pot dura și 6 luni de zile, ca să



putem pune la punct totul.

În general o tură se desfășoară în procent de 90 la sută pe munte și 10 la sută la obiective turistice cunoscute (stațiuni, castele, cetăți, orașe medievale, etc). În ultimii ani am avut foarte multe grupuri care au revenit în România după 10 ani de la ultima excursie aici și își doresc să viziteze locuri noi, precum Maramureș, Bucovina sau munții Măcin unde încheiem de obicei cu o excursie în Delta Dunării. Astfel de ture variate sunt preferate de regulă de germani,

italieni sau elvețieni. Străinii sunt clienții noștri majoritari, aproximativ 95 la sută, nu neapărat pentru că asta vrem noi, dar străinii sunt mult mai interesați de partea sălbatică a României și își programează concediile și cu un an înainte, ceea ce este un avantaj. De asemenea, avem multe cereri de la străini stabiliți în România care sunt foarte mari amatori de ture de explorare în țară.

După atâția ani de mers pe munte cu turiști străini,



poți trage o concluzie privind preferințele legate de cele mai râvnite zone?

În general ei vin fără prea mari așteptări. Eu le trimit programul și ei vin pe încredere și merg pe mâna mea în totalitate. Sincer nu am avut turiști cărora să nu le placă ceva sau să se plângă de ceva. Și asta și pentru că detalierea și pregătirea turei nu lasă loc de experiențe negative. Pot spune însă că ce le place cel mai mult este simplitatea noastră și faptul că nu este aglomerat pe trasee, așa ca în alte țări. În plus, admiră întinderile forestiere neumblate și sălbatice, ceea ce în Austria, Franța sau Elveția nu mai întâlnești.

Meseria ta este să ghidezi oameni care vin în România în vacanțe. Dar tu, Iulian, unde îți place să îți petreci concediile?

Îți mărturisesc că până acum 2-3 ani nu prea îmi luam concediu. Dar mi-am luat revanșa și toamna trecută am fost 5 săptămâni în Zanzibar. Și am mai fost într-o vacanță la schi în Elveția, acum câțiva ani.

Care este locul tău preferat din Munții României?

Sunt 2 locuri din munții Făgăraș. Valea Podragului și Valea Sâmbetei. Valea Podragului are și valoare sentimentală fiindcă aparține de Ucea de Sus, de unde sunt



bunicii mei, iar Sâmbăta fiindcă acolo mergeam cel mai des în copilărie.

Și dacă ne referim la vârfuri? Care îți este cel mai la suflet?

Este vârful Tărăța, fiindcă îți oferă o perspectivă

asupra Făgărașului absolut spectaculoasă și unică. Este un vârf mai puțin cunoscut, foarte aproape de vârful Podragu.

Cum arată anul acesta din punct de vedere al turelor montane?

Arată bine, dar așteptăm să vedem ce se întâmplă



și dacă de la 1 iunie se dă drumul la turism și ce restricții vor mai fi în vigoare atunci. Noi suntem pregătiți și abia așteptăm să înceapă sezonul de vară.

Doar un lucru ar mai fi de adăugat. Unde te pot

contacta cei care citesc acest articol și vor să îi ghidezi pe munte?

Nimic mai simplu. Pe site-ul nostru www.mountainguide.ro. Acolo găsesc toate informațiile.

Obsesia Dolomiților

- capitolul I -

Text & foto: Dan Izvoreanu

Pandemia asta m-a făcut un pic nostalgic și vrând-nevrând m-a obligat cumva să mă gândesc la turele mai vechi, de acum 10-15 ani. Și, invariabil, dacă mă gândesc la turele din munți prin alte țări, mă gândesc la Dolomiți. Cu drag și dor... și cu speranță că-i voi revedea curând. Pentru că, în materie de munte, Dolomiții au un loc special în inima mea.

Povestea noastră de iubire (a mea și a Dolomiților) începe undeva în vara anului 2005, când am fost în prima mea tură pe aceste meleaguri. De atunci au mai urmat vreo patru și sper că vor mai urma și altele. Fiindcă așa putea scrie despre Dolomiți un roman întreg, am să împart descrierea turelor mele în acești munți în mai multe capitole. În capitolul de față, o să vă fac o descriere generală a acestor locuri.





Geografic vorbind, grupa Dolomiților se află în nordul Italiei, foarte aproape de granița cu Austria și cu Slovenia. Nu sunt cei mai înalți munți din Europa și nici măcar din Italia, dar, după părerea mea, sunt cei mai frumoși. Poate pentru că sunt primii pe care i-am umblat sau poate pentru că sunt speciali și nu seamănă deloc cu alte masive din Alpi. Sau pur și simplu poate pentru că îmi plac mie cel mai mult.

Dolomiții în sine sunt o lume montană aparte și plină de surprize. Nu doar că sunt un rai al alpiștilor – vara și al schiorilor – iarna, ci sunt un adevărat muzeu în aer liber. Muzeu de istorie, pentru că pe teritoriul Dolomiților au avut loc în Evul Mediu numeroase ciocniri militare. Prin anii 1800 a avut loc atacul francez,

sub conducerea lui Napoleon Bonaparte, contra Austriei, iar până în 1918 și aici se resimt conflictele din primul război mondial. În 1915, Italia intra în primul război mondial de partea Aliaților (Antanta), iar linia de graniță trasată de-a lungul Dolomiților devenea front de război; astfel, armata italiană reușește să ocupe Cortina d'Ampezzo și o parte din Brechstein, frontul stabilizându-se la Passo San Pellegrino, peste masivul Marmolada.

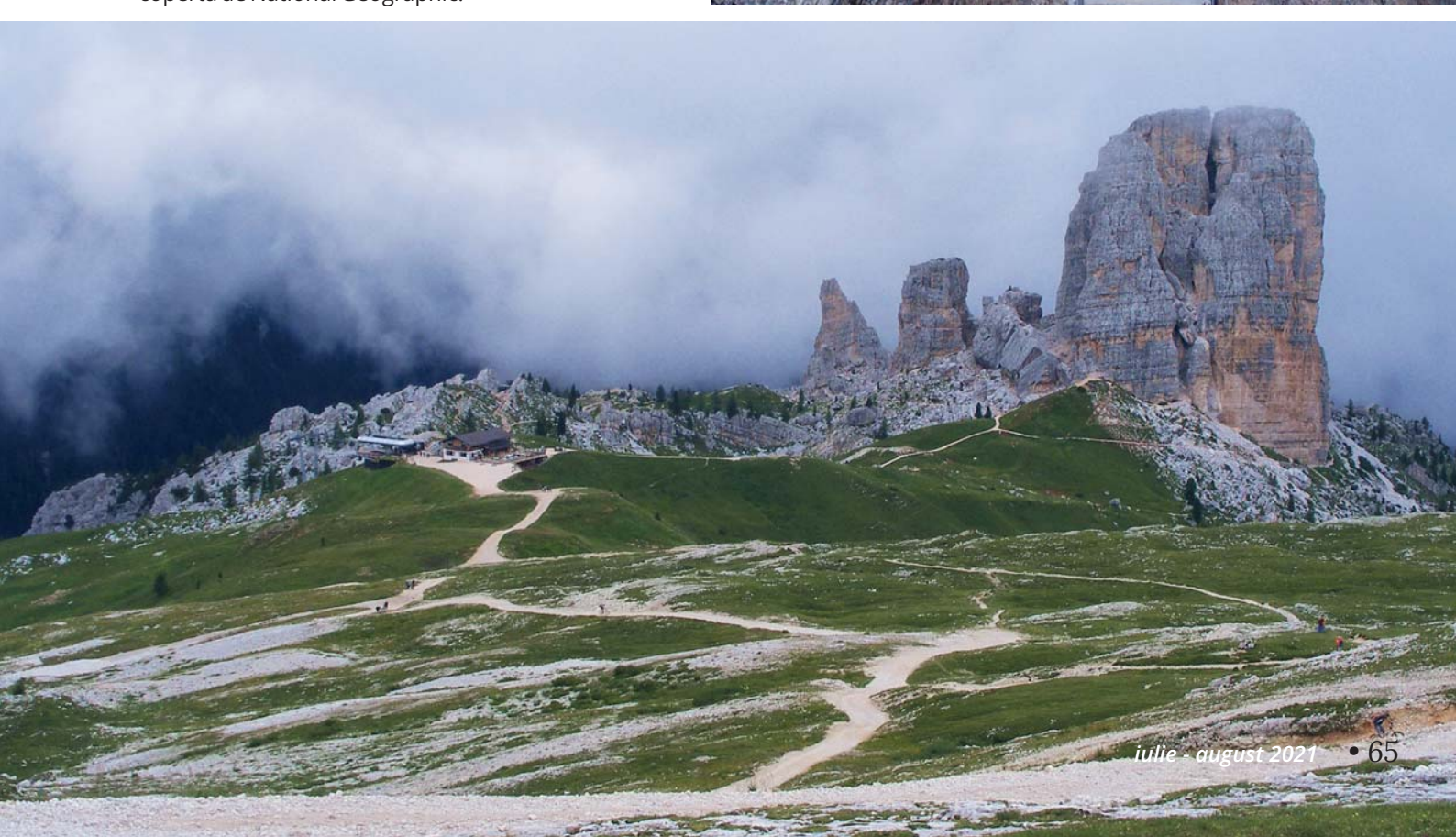
Chiar și azi se pot vedea urmele războiului, iar multe trasee turistice trec pe lângă rămășițele tranșelor, cazematelor și tunelurilor săpate în stâncă de italieni. Există mai multe astfel de zone pe care le voi aminti mai târziu. Nu degeaba din anul 2009 Dolomiții



au fost incluși în patrimoniul mondial al UNESCO.

Dar revenind la partea turistică și sportivă a Dolomiților, pot spune că este un adevărat parc natural și de aventură, unde se poate practica orice tip de sport și turism. Alpinism, via ferrata, hiking, mountain bike, alergare montană, înot, rafting, ciclism, totul e posibil aici. Eu am decis să vizitez această zonă pentru că auzisem de la niște prieteni de traseele de via ferrata, cele mai multe din lume amenajate într-un masiv montan. De fapt, aceste trasee de via ferrata au fost inventate și construite de italieni în primul război mondial, pentru a-și putea căra sus pe munte echipamentele de luptă și pentru a putea construi cazemate la 3000 de metri. Ulterior, italienii s-au gândit să fructifice aceste trasee în scop turistic, după care au început să dezvolte acest tip de alpinism pentru toată lumea.

Traseele de via ferrata sunt o combinație între hiking și alpinism pe stâncă, dar care poate fi abordat de oricine. Ce au făcut italienii? Au echipat multe zone aparent inaccesibile cu scărițe de metal, cabluri, podețe suspendate și pitoane înfipte în stâncă, pe care turistul curajos și avid de adrenalină poate urca și coborî fără să fie vreun mare alpinist. Asta pentru că fiecare persoană are un echipament standard, așa numitul kit de via ferrata, care constă într-un ham de alpinism, lonje de asigurare, mecanism de amortizare în cazul unei căderi, carabiniere și cască. Pentru începători se asigură și un ghid, iar pentru cei care nu au un astfel de echipament, acesta se poate închiria din stațiuni. Dar să nu vă gândiți că în Dolomiți pot merge doar alpiniștii sau cei care vor să testeze traseele de via ferrata. Traseele de drumeție sunt nenumărate, iar peisajele sunt demne de orice copertă de National Geographic.





Odată ajunși în Dolomiți, privirea îți este vrăjită de contrastul dintre culorile acestei zone. Verde crud până la 2000 de metri și alb strălucitor de la 2000 la 3300 de metri. Pentru că Dolomiții sunt un mare bulgăre de calcar, tăiat de numeroase văi, iar formele pe care le-au sculptat apele și vântul sunt de-a dreptul spectaculoase. Toate văile care străbat Dolomiții ascund stațiuni cochete și sate de munte cu aer tirolez de unde nu îți vine să mai pleci niciodată. Cele mai cunoscute stațiuni sunt Cortina d'Ampezzo, Canazei, Corvara, Arraba, însă peste tot, în orice sat, poți găsi cazare. Iar din aceste stațiuni minunate pornesc zeci de trasee pentru toate gusturile. Mai lejere sau mai grele, mai lungi sau mai scurte, pe jos sau cu bicicleta, iar dacă vrei să scurtezi urcarea, sunt foarte multe telecabine și telegondole care urcă până la 3000 de metri.

Dolomiții sunt împărțiți în mai multe zone sau grupe cu nume rezonante și foarte cunoscute pentru amatorii de drumeții și alpinism: Marmolada, Ampezzane, Cristallo, Tofana, Tre Cime di Lavaredo și multe altele, care mai de care mai spectaculoase.

Așa cum vă spuneam, eu am testat câteva dintre cele mai spectaculoase trasee de via ferrata din Dolomiți, despre care vă voi povesti pe îndelete în capitolul II.

Va urma.



După ce ai ajuns în Dolomiți, cel mai bine este să îți cumperi un ghid turistic cât mai complex în care găsești descrierea traseelor pe categorii și dificultate, locuri de cazare și masă, zone de distracție și aventură, prețuri și multe alte informații de care ai nevoie ca să poți profita la maximum de perioada petrecută aici.

Destinații



Cu Ede Molnár spre acoperișul Covasnei

Când am primit invitația de a pedala alături de multiplul campion național la mountain bike Ede Molnár pe traseele sale preferate din județul Covasna, reacția noastră a fost “și cum vom ține pasul?!” Răspunsul a venit de la gazdele noastre, István și Arpi: “avem biciclete electrice!”

Text: Iancu Verdeș

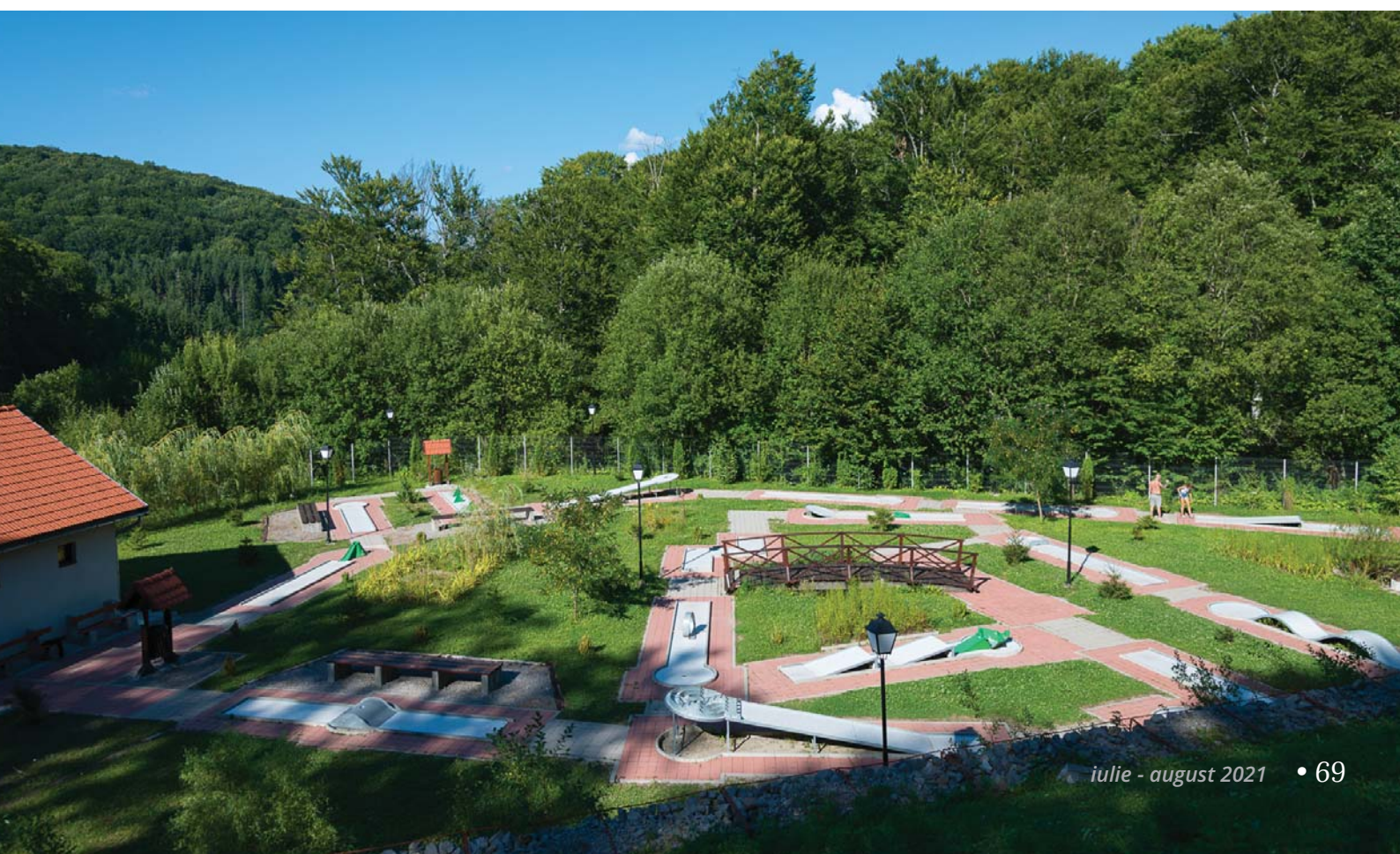
Foto: Iancu Verdeș, Bereczki Barna, Sepsî Rekreativ

Am ajuns în Sfântu Gheorge venind dinspre Brașov, pe drumuri înguste ce șerpuiesc printre coline împădurite, așezări mici și izvoare de apă minerală. Ajunși la pensiunea Lucia din centrul vechi al orașului, ne-am schimbat rapid în echipamentul de biclclit și am coborât în curte, unde Ede ne aștepta deja zâmbitor pe terasă. Am preluat bicicletele electrice de la Sepsî EBike și, un scurt instructaj mai târziu, am pornit la drum.



Destinația primei zile a fost micuța și cocheta stațiune Șugaș Băi. O stațiune “de casă” a celor din Sfântu Gheorghe, aceasta se află la doar 10 kilometri distanță pe o șosea foarte puțin circulată, ce străbate pajiști și păduri. Un “bol” de verdeață adăpostit între vârfuri cuprinse între opt sute și o mie de metri, stațiunea impresionează prin numărul și varietatea facilităților sportive: un parc de aventură, un teren de tenis, un panou mare de escaladă în aer liber, un centru spa cu bazin exterior și interior... pe lângă acestea mai sunt și două pârtii de schi, un izvor cu apă minerală și o mofetă. Îndrumați de gazdele noastre, am găsit și traseele de bicicletă din jurul stațiunii: denumite descriptiv “Traseul Albastru” și “Traseul Roșu”, acestea urmează poteci și drumuri de pământ prin umbra pădurilor de fag și pin. Împreună cu Ede, am parcurs în sens orar diferite porțiuni din acestea, condimentate cu câte o bucățică din traseele gravitaționale - flow, freeride și downhill - construite de bicicliștii din Sfântu Gheorghe pe versanții din jurul stațiunii. Nu am cum să nu menționez aici forfota biciclistică din Sfântu Gheorghe - de la adolescenți pe biciclete de freeride și street la “oameni mari” pe cursiere și city bike-uri, ciclismul este un fenomen de masă aici.

Ede ne trage de mânecă spre una dintre urcările sale favorite - “la rădăcini”: o potecă nu foarte lungă sau abruptă, însă presărată cu rădăcini expuse care solicită echilibrul și tehnica. Chiar și cu “electricele”, ajungem osteniți în vârf. Pe bucățile de coborâre, Ede caută kickerele și condimentează virajele cu câte un “freeride flick”, iar peste copacii







Traseele de Mountain Bike dintre Sfântu Gheorghe și Șugaș Băi sunt marcate cu mici romburi colorate și parcurg bucle de 16, respectiv 17 kilometri și de 500, respectiv 660 de metri diferență de nivel între Șugaș Băi și Sfântu Gheorghe. Descrierea detaliată a acestora și track-urile GPS pot fi găsite pe site-ul visitcovasna.com și pe natcov.ro.

culcați trece lejer cu "bunny hop"-ul caracteristic ciclocrosului - o disciplină în care concurează după încheierea sezonului de MTB. După o scurtă pauză în Șugaș Băi, urcăm înapoi spre coama care precede coborârea finală spre Sfântu Gheorghe. Fiind o porțiune comună a celor două trasee, această coborâre lungă prin pădure și pe pajiști este "cireașa de pe tort" a unei zile reușite pe bicicletă. Pedalăm ultimele sute de metri spre Sfântu Gheorghe și ne refacem cu o bere în centrul pietonal, care este plin de familii ieșite la plimbare și socializare într-o atmosferă "de stațiune", plăcută și relaxantă.

Dimineața ne întâmpină cu răcoare și cu un cer plumburiu; prognoza de pe telefonul meu este pesimistă, însă István îmi spune zâmbitor că prognoza lui anunță vreme bună până dupămasă. Alegem să o credem și, împreună cu Arpi, încercăm bicicletele în mașină și pornim spre satul Comandău, de unde vom pedala spre cel mai înalt vârf din județul Covasna - Lăcăuți, de 1777 de metri. În drum, facem un mic ocol până în centrul orașului Covasna, unde găsim vulcanul noroios "Lacul Dracului" și două izvoare de apă minerală terapeutice; unul poartă amprenta inconfundabilă a sulfului, însă celălalt are un gust ușor sărat, asemănător cu cel al sărurilor de rehidratare și al băuturilor izotonice. Fac așadar plinul bidonului de bicicletă de aici și pornim iar la drum, parcurgând ultimii kilometri pe un drum de macadam ce urcă muntele în serpentine. Ajungem în Comandău aproape deodată cu Ede, care s-a pornit cu puțin timp înaintea noastră pe

bicicletă din Sfântu Gheorghe, acesta fiind unul dintre traseele sale favorite de antrenament; urmează să pedalăm împreună ultimii 15 kilometri și 750 de metri de urcare spre "acoperișul Covasnei".

Ca de obicei, prognoza cea mai favorabilă se materializează și ne pornim la drum pe un soare plăcut și un cer de un albastru perfect. Urcăm molcom pe valea pârâului Bâsca Mare, în timp ce în jurul nostru se perindă câteva cabane și pensiuni. Urmăm drumul pe valea afluentului Ôlves, până la un popas amenajat cu măsuțe și un izvor. De aici, drumul nostru face dreapta, pe marcajul punct albastru, care ne întâmpină cu o primă urcare hotărâtă și presărată cu pietre și fâgașe. Ede urcă imperturbabil, pedalăm și noi cât ne țin bateriile, apoi mai și împingem; noroc cu modul "Walk" al bicicletei, care ne asistă la împins bicicleta la deal. Urcarea se termină, pădurea se deschide și ne dăm seama că suntem pe un picior de munte, pe care o să îl urmăm până pe vârf. Încurajați de Ede, care are mereu o glumă la îndemână, avansăm ba pe bicicletă, ba pe lângă ea, trecând pe lângă pajiști, izvoare și păduri de brad. Urcările abrupte alternează cu porțiunile mai lejere, iar după circa trei ore ajungem pe vârful Lăcăuți, plasat parcă strategic pentru a avea vederi spectaculoase spre "vedetele" Meridionalilor - Bucegi, Piatra Craiului, Făgăraș și Ciucaș, precum și spre restul Carpaților de Curbură și Depresiunea Brașovului. Ne învârtim pe micul platou pe care se află și o stație meteo, descoperind priveliști noi în fiecare colțișor.

Pentru coborâre, există și varianta de a par-



curge un circuit cu revenire în Comandău, însă norii negri care ne dau de acum târcoale ne fac să alegem varianta mai sigură de a coborî pe traseul de urcare. O

pană mai târziu, ajungem împreună cu soarele la pensiunea Katinka din Comandău, unde ne răsfațăm cu o masă îmbelșugată și cu un ultim taifas cu Ede.



Ede Molnár este multiplu Campion Național la și Cross-Country Eliminator și Cross-Country Maraton, câștigător al Cupei Naționale de Cross-Country Olimpic. Unul dintre cei trei membri ai Lotului Olimpic de MTB al României, a acumulat puncte în competiții internaționale și a contribuit la calificarea țării noastre la Olimpiada de la Tokyo. Face parte din Lotul Național de MTB al României și este membru al echipei Dinamo-BikeXpert-Superbet.

Ede, ți-ai creat propriul drum în ciclismul de performanță. Ai avut modele care te-au inspirat?

Nu chiar. Tot timpul am vrut să ies în evidență. Să nu te susțină nimeni, să nu creadă nimeni că poți e greu. Nu am avut pe nimeni pe care să-l urmăresc, să-mi doresc să fac lucrurile ca el. Am făcut tot pas cu pas, experiență după experiență.

Când te-ai înscris prima oară într-un club de ciclism?

La primul concurs am fost în 2008, când aveam 13 ani. Dar la primul concurs profesionist am fost abia în 2014, atunci am prins primul meu contract și am primit bicicletă de la sponsor. Atunci m-am înscris la un club și a început adevărata motivație. Am câștigat anul acela 23 de curse.

Se știe deja cum va fi cu Olimpiada?

Sincer, nici când am început nu era un plan pe care să-l urmărim. I-am încurajat să vină pe toți cei care au putut să ne ajute să adunăm puncte. Era Vlad Dascălu, care a câștigat până la urmă invitația pentru el și pentru țară, dar și până atunci noi eram calificați cum ar veni. Dar nici când am reușit să calificăm țara și să rămânem între primele 22 de țări, nu era clar cine merge, dacă se va duce rezervă sau nu. Între timp la federație s-a schimbat și conducerea și, până la urmă, pentru Covid s-au redus locurile, ceea ce înseamnă că nicio țară nu aduce rezervă. Eu fiind prima rezervă a echipei nu voi merge din păcate, dar încercăm să facem acum o strategie pentru Paris în 2024, ca să prindem 2 locuri de participare. Asta înseamnă că trebuie să intrăm între primele 10-12 țări, ceea ce nu va fi deloc ușor.

Ca să strângeți punctele necesare voi ieșiți din țară, mergeți la competiții internaționale.

Exact. Și acum, în calificarea pentru Tokyo, au fost mai multe concursuri în străinătate. Problema era că, până când se făceau calificările, noi nu primeam bani de la Federație. Așa că veniturile și finanțarea veneau mai mult din concursurile interne; dar când au început calificările, timp de 2 ani echipa olimpică (deci cei mai puternici sportivi) era plecată din țară aproape în fiecare weekend. Dacă strângi puncte primești ceva bani, dar nu suficient cât să susții o familie de exemplu. Iar riderii care rămâneau acasă pierdeau din concurență și câștigau bani.

Tu ai ales să te antrenezi aici acasă, în jurul lui Sf. Gheorghe. Mai mergi și cu echipa la antrenamente?

Mai puțin ne vedem cu echipa. Sunt 2 săptămâni de cantonament în Turcia la începutul sezonului, unde se strânge toată lumea, apoi mai e încă un cantonament acum la jumătate de sezon la Câmpulung, dar cam atât. Mă mai văd cu câte-un membru al echipei și mai facem o tură.

Dar beneficiezi de fizioterapeut, de dietetician, de antrenor?

Nu prea. Adică eu, fiind un ciclist tânăr, nu simt încă nevoia. Am un maseur care mă ajută, un profesionist în partea aceasta de recuperare, iar cu mâncarea încerc eu, din experiența mea. Am un antrenor din Ungaria cu care lucrez deja de 2-3 ani, cu care chiar reușim să extindem limitele.

Cât de des te întâlnești cu antrenorul din Ungaria?

Vorbim mai mult online. Tehnologia te ajută atât de mult că practic nu mai trebuie să te vezi fizic cu antrenorul în fiecare zi, ajunge dacă se uită la statisticile tale (puls, distanță, wați) ca să știe ce e de făcut.

Ce faci iarna, cum faci să rămâi în formă?

E foarte greu. Când începe anul și încă nu ești puternic, e greu să găsești motivație: să ieși din casă pe teren ud, să te stropească mașinile... La început de sezon eu aștept cantonamentele din țări precum Spania, unde e cald și sunt și condiții. De multe ori ne duceam de exemplu în Turcia, unde era ieftin (câteva zeci de euro pe zi la all inclusive). Dar degeaba, pentru că dacă nu sunt trasee, nu te va face fericit. Ori succesul vine și din bucuria pe care o simți când faci ceva. Niciodată nu am putut să forțez: dacă nu mă simt bine cu ceea ce fac, nu va merge treaba. În Spania am fost pentru prima oară în 2016, într-un cantonament de 4 zile, dar am rămas cu o impresie foarte bună despre trasee, e un paradis pentru un mountain biker ca mine.

În ce zonă?

În sud, un pic mai jos de Valencia. Anul acesta am fost pentru 5 săptămâni, dar în nicio zi nu a plouat. Și când te întorci din cantonament și ești deja cât de cât puternic, deja altfel trec kilometrii acasă, altfel găsești motivație. Nu mai mori în fiecare zi în care ieși pe șosea.

Cum ai ajuns în cantonament în Spania?

Practic din greșeală. Eram în primul an în echipă; un coleg a făcut o rezervare pentru cineva, care însă nu a putut să se ducă. M-am dus eu în locul lui și uite, după 5 ani tot acolo mergem.

Cu ce biciclete mergi în cantonament în Spania, îți iei și cursiera?

Anul trecut am dus-o, pentru că era primul an în care lucram cu antrenorul meu și am dus ambele biciclete,



dar e foarte complicat să te încarci așa când mergi cu avionul. Eu mereu o iau cu mine pe prietena mea, care face treabă bună cu organizarea. Anul acesta au mai venit 2 colegi de la echipă; prietena mea ne ajuta, dar am dus o singură biță. Cu mountain bike poți de fapt să mergi și pe asfalt: dacă roțile sunt bine umflate, nu se simte o diferență chiar așa de mare. Iar pentru mine contează să nu fiu limitat de faptul că nu pot să merg pentru că nu am bicicleta la mine.

Nu ți s-a întâmplat să închiriezi?

Niciodată nu am închiriat. În primul rând mi-e frică să nu stric; apoi, dacă te antrenezi în fiecare zi și te ocupi doar cu asta, e important să te dai cu bicicleta cu care te-ai obișnuit. Mie nu a trebuit să mi se recomande niciodată să fac o schimbare de cauciucuri înainte de concurs sau să schimb presiunea. Poți pierde foarte mult dacă faci schimbări din acestea înainte de un concurs.

Ieri, când ne-am dat împreună în jurul Șugaș-Băi, am văzut că te dai în stil combinat: cross country, dar cu elemente din trial, din freeride. Ai cochetat și cu laturile acestea?

Niciodată. Bineînțeles, când am început sportul acesta a fost cu street, care pe atunci era cel mai la modă. Cred că de acolo a rămas libertatea aceasta: nu simt că aș fi limitat când nu am suspensii, când nu am ce trebuie. Eu dacă așa mă simt bine, așa mă dau, deși sunt momente în care asta te face să pierzi la un concurs.

Cu street-ul ai început aici, în Sf. Gheorghe?

Da, dar nu eram mare lucru cu street-ul. Nu aveam curaj să sar și nici nu aveam echipamentul necesar. Niciodată nu a fost să vreau ceva și să cadă din cer! Degeaba ceream de ziua mea, pentru că nu se putea: eu provin dintr-o familie cu 4 copii, în care erau mereu 5 biciclete.

Care sunt obiectivele tale pentru anul acesta?

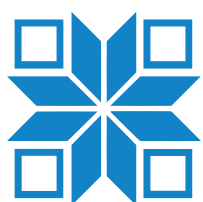
Primul obiectiv era Olimpiada, să mă prezint acolo cu echipa. Ceea ce nu se va întâmpla, totuși pregătirea a rămas. Acum, pentru că se apropie campionatele de Cross Country Olimpic și Eliminator, mă resimt un pic, pentru că programul meu era bazat pe data Jocurilor Olimpice. Voi încerca să prind tot ce pot aici acasă, începând cu Naționalele de Eliminator care vor fi peste 2 săptămâni, unde am câștigat în ultimii 5 ani. La Cross Country Olimpic mă bazez pe locul II, pentru că în fiecare an vine Vlad Dascălu pentru a purta tricoul României. Și al treilea obiectiv este Campionatul Național de Maraton, unde am câștigat o dată în 2018. Fiind antrenat pentru curse mai intense și mai scurte, e mare lucru să câștig o cursă de 60-70 km, de 3-4 ore. Anul acesta se ține la Mediaș, unde nu sunt munți mari, sper să fie o cursă mai scurtă și mai rapidă. Ar fi un vis devenit realitate să obțin 3 titluri de național într-un an. În fine, în iarnă sunt Naționalele de Ciclocros, unde eu sunt actualul campion (anul trecut nu s-a ținut, deci s-a lungit un an titlul). În concluzie: 3 titluri de campion național și unul de vicecampion e obiectivul de anul acesta.



Natură. Neîmblânzită.



Experiențe autentice
ÎN NATURA NEATINSĂ
a județului Covasna



Visit
COVASNA



Visit Covasna County



Visit Covasna



visit.covasna



visit.covasna

www.visitcovasna.com

Special



TOMA COCONEA, singurul român care a luat startul în toate cele zece ediții ale Red Bull X-Alps

Text: Ovidiu Tebu

Foto: arhiva Toma Cocone, Red Bull X-Alps, fisheye.ro

20 iunie 2021 a fost ziua în care s-a dat startul în cea de-a zecea ediție a, probabil, celei mai dificile competiții de anduranță din lume: Red Bull X-Alps.

Întrecerea din acest an a venit cu un nou finish și cu un traseu care i-a surprins pe cei 33 de sportivi care au pornit în cursă. Ruta nu s-a mai oprit în Monaco, ci a traversat Alpii dus-întors. Plecarea a avut loc în Salzburg, iar cursa s-a încheiat la Zell am See.

Prin urmare, sportivii au avut de traversat Austria, Germania, Elveția, Franța și Italia, înainte de a ajunge la finalul traseului, din nou în Austria. 29 de atleți, înconjurați de suporteri și susținători, s-au adunat în Mozartplatz din Salzburg. Un eveniment așteptat cu nerăbdare de sute de mii de persoane din întreaga lume. Emoții, strategii și previziuni meteo formau principala sursă de zgomot sub statuia marelui

muzician. Printre participanți s-a numărat, și de această dată, Toma Cocone, românul care a reușit performanța de a fi singurul sportiv din lume care a participat la toate edițiile Red Bull X-Alps. El a fost însoțit la start de familia lui, împreună cu cel mai tânăr membru – fiica sa.

Înainte de debutul competiției, Tomiță i-a mărturisit colegei noastre, Bianca Șomlea, că Red Bull X-Alps reprezintă pentru el un mod de viață.

În prima zi, Toma Cocone a luat-o încet, pregătindu-se pentru ceea ce urmează. El știe că o cursă de anduranță se abordează cu răbdare și că foarte important este să te grăbești eficient. A început a doua zi pe locul 23, dar a urcat încet și sigur. Pe lângă faptul că este un pilot foarte bun, Tomi este și un alergător montan extraordinar. Este recunoscut drept unul dintre cei mai buni atleți atunci când este vorba de a avansa la sol, când nu se poate zbura. Edițiile trecute, Tomi a făcut adevărate ultramaratoane montane cu parapanta în spate. Rezistența fizică și psihică sunt punctele lui forte.

După trei zile a urmat și cea mai spectaculoasă urcare în clasament. Toma Cocone a ajuns să termine ziua a treia pe locul 12, avansând 12 poziții într-o singură zi. A fost o zi fantastică pentru Tomi. Fantastică, dar nu ușoară. El a reușit să cumuleze, în zbor, peste 155 de kilometri, plus alți 75 de kilometri în alergare. Și asta nu e tot.







În următoarea zi, Tomi acumulat 164 de kilometri din care 42 în alergare și 120 în zbor. Imaginați-vă cum ar fi să faceți un maraton într-o zonă atât de sălbatică și tehnică, asta după ce cu o zi înainte ai alergat peste 70 de kilometri. S-a menținut pe poziția a 12-a, dar nu oricum. Cei de la Red Bull X-Alps au realizat un clasament cu cei mai rapizi pe hike și bineînțeles că Tomi se află în fruntea acestei ierarhii.

Cea mai bună zi de zbor a fost ziua a șaptea. Senin, termice foarte bune pentru ascensiuni pe verticală, zboruri lungi și foarte lungi. Toma Coconeș și-a început ziua cu o "fugă" spre punctul de control 7 (Turn Point) Fiesch. Undeva în jurul orei 10:30 (ora României) el își lăsa autograful pe boardul pentru semnături și se pregătea să urce spre locul de decolare. La finalul zilei, el a reușit să se mențină pe locul 12.

O alta bornă importantă a reprezentat-o ziua a 10-a. Cu un total de 566 km alergați, se afla pe locul 13 și se lupta să ajungă cât mai repede la linia de finish, în ciuda vremii ploioase. Sportivul român se bucura de suportul echipei sale și al lui Tibi Ușeriu care a venit la Red Bull X-Alps, în cea de-a noua zi de competiție, pentru a-l susține.

Toma Coconeș era determinat și motivat să parcurgă toți kilometrii rămași. Suportul primit de acasă și de la prietenii care îl însoțeau era foarte important pentru el. Când nu putea zbura, o lua la fugă spre următorul loc de decolare, alerga pe ploaie, pe călduri insuportabile, pe teren accidentat, cu diferențe mari de nivel, totul pentru a reuși să ajungă la finish în timpul limită.

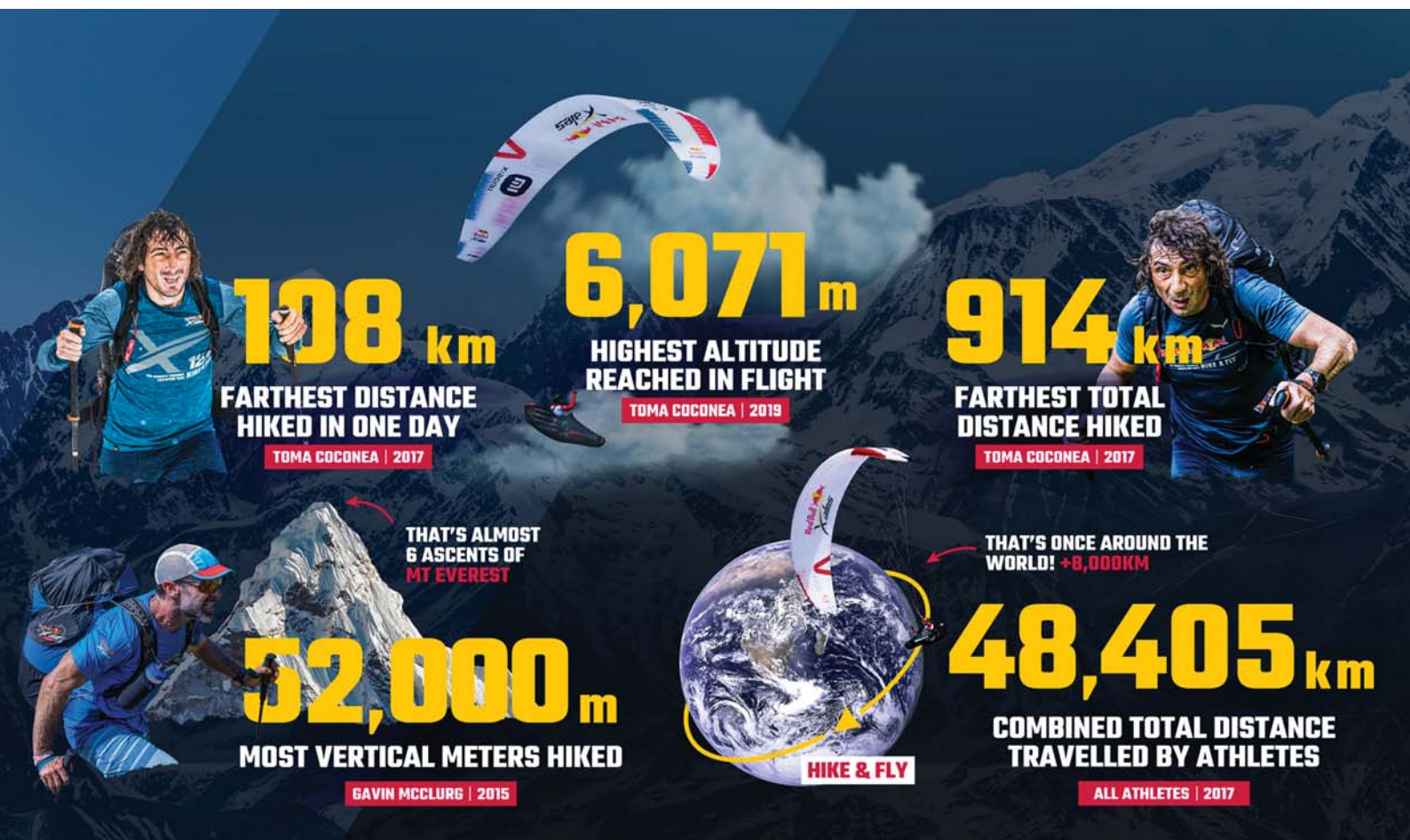
Povești

În final, Toma a încheiat cursa pe locul 12, cu 218,3 km rămași de parcurs. După zile întregi în care și-a forțat limitele, în care a dat tot ce a avut mai bun pentru a reprezenta România, Toma Coconeșu a postat pe pagina sa de facebook următorul mesaj: *"Pentru că mi-ați fost aproape atâtea zile, am datoria morală să vă spun ce s-a întâmplat astăzi. Din cauza unui blocaj muscular în zona abdominală, am decis cu precauție să aterizez. Am acasă o fetiță frumoasă la care îmi doresc să mă întorc, soția îmi este acum aproape, întreaga echipă, de altfel, iar sănătatea trebuie să fie pe primul loc. Mulțumesc mult echipei care a fost alături de mine, prietenilor care au venit de departe să mă vadă și sponsorilor care m-au susținut la cea de-a 10-a ediție Red Bull X-Alps."*

Și noi îți mulțumim, Toma Coconeșu! Tu ești singurul sportiv din lume care a participat la toate edițiile Red Bull X-Alps. Și știm că nu te vei opri aici...



Elvețianul Chrigel Maurer a câștigat ediția a zecea a Red Bull X-Alps din acest an. În vârstă de 38 de ani, sportivul a aterizat pe lacul de la Zell am See, Austria, în 28 iunie, la ora locală 18:00, într-un timp de opt zile, șase ore și 30 de minute și cu un avans de 130 km față de următorul pilot care a terminat cursa. Pe locul doi s-a aflat un alt elvețian: Patrick von Känel care a aterizat spectaculos marți, 29 iunie, la ora locală 13:37:30. O cursă terminată în nouă zile, două ore, 18 minute și 25 de secunde. La doar 11 minute distanță, a sosit și austriacul Simon Oberhauser, clasat pe ultima treaptă a podiumului.



RIDE IN STYLE

ECHIPAMENT PROFESIONAL MERIDA

Îmbrăcămintea special proiectată și realizată pentru Merida arată bine, este modernă, performantă și confortabilă pentru utilizare pe teren sau în sală, la spinning, fiind în pas cu moda. Noua colecție are un design estetic, ciclistul fiind în măsură să-și asorteze îmbrăcămintea cu designul bicicletei. Îmbrăcămintea este produsă de firmele italiene Tex-Market și Giessegi. Dacă ai o bicicletă Merida frumoasă, trebuie să-ți asortezi și hainele pentru ca întreaga imagine să fie perfectă. Indiferent de ramura de ciclism pe care o practici, vei găsi cu siguranță echipamentul MERIDA care ți se potrivește cel mai bine. La fel ca la bicicletele noastre, calitatea și funcționalitatea sunt pe primul plan și la hainele MERIDA. Cu acest echipament nu doar că vei arăta ca un profesionist, ci chiar te vei simți ca unul.



bikefun.ro
rețea de magazine distribuitoare



#sportaboutU
sportfinder.ro